

Ο ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ.

Α΄.

ΜΟΝΑΧΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΗΣ.

ΠΙΣ ἄθλιόν τι παράπηγμα, ἐπερὶ-
δόμενον εἰς τὸν περίφημον χουσουῖν
Πύργον, τὸν ὁποῖον ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐγκατέ-
λιπεν ἐπὶ τῆς Ἰσπανικῆς χερσονήσου ὡς τὸ τε-
λευταῖον τῆς Ῥωμαϊκῆς ἰσχύος λείψανον, γυνή
κίς, τὴν ὁποῖαν ἡ δυστυχία εἶχε καταστήσει
γραῖαν μᾶλλον ἢ οἱ χρόνοι, καὶ νεανίας μόλις
ἔξερχόμενος τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας κατεγίνοντο
εἰς τὸ γὰ τελειώσωσι ζευγος σανδαλίων. Ἡ φθο-
ρὰ τῆς καλύβης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦσαν κεκλει-
σμένοι, καὶ ἦτις ὡς μόνον τῆς στολισμὸν εἶχε
σταυρὸν ἐξ ἐβέννου καὶ μικρὸν ἀγαλμάτιον τῆς
Παρθένου, ἠκρωτηριασμένον ἐκ τῆς πολυκαιρίας,
ἐμαρτύρει τρανῶς τὴν δυστυχίαν ἐκείνων, οὓς
ἐστέγαζε.

« Γίλλη! ἔκραξεν ἡ γυνή, ἀποτανθεῖτα πρὸς
τὸν νεανίαν.

Οὗτος δὲ, ὑψώσας βραδέως τὴν ὠχρὰν καὶ βε-
βαρημένην κεφαλὴν του, ἀπεκρίθη·

« Τί θέλεις, μῆτέρ μου;

— Σήμερον, υἱέ μου, προσέθηκεν ἡ γυνή, ἀπο-
σπογγίζουσα δύο δάκρυα βέυσαντα ἐπὶ τῶν πα-

ρειῶν της, εἶνε ἡ ἐπέτειος ἡμέρα θλιβερᾶς ἀνα-
μνήσεως. Τρία ἀκριβῶς συμπληροῦνται ἔτη, ὅπο-
τε ἡ στέγη μας ἦτο ὀλιγώτερον πτωχὴ καὶ ὁ
ἄρτος μας ἦτον πικρὸς, διότι δὲν ἦμην ἀκόμη
χῆρα καθὼς οὔτε σὺ ἦσο ἀκόμη ὄρφανός!

Νέφος θλίψεως ἐπεσκίασε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ
γέου Ἰσπανοῦ.

— Καὶ σήμερον; . . . εἶπε μετ' ἐναγωνίου πε-
ριεργείας.

— Σήμερον, ἐπανέλαβεν ἡ μήτηρ στενάζουσα,
ὁ Ἀντώνιος Περέζ ἀναπαύεται εἰς σκοτεινὴν τινὰ
γωνίαν τοῦ κοιμητηρίου τῶν πτωχῶν, πλησίον
τῶν πτωμάτων τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Μαύρων,
καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἀπηρνήθη ἕως καὶ αὐτὴν τὴν
παρηγορίαν τοῦ νὰ τῷ ἀνεγείρωμεν τάφον!

— Οὕτω λοιπὸν, ἐπιθύρυσεν ὁ ὄρφανός μετὰ
θλιβεροῦ μειδιάματος, τὰ λείψανα τοῦ πατρός
μου ἐβεβηλώθησαν, καὶ ἡμεῖς ζῶμεν τὴν ζωὴν
τῶν φυτῶν, ἔρμαια τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν κακου-
χιῶν, ἐνῶ . . .

— Ἐνῶ ὁ δολοφόνος του ζῆ εἰς τοὺς κόλπους
τῆς εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας, διέκοψεν ἡ χῆρα.
Οἱ κάτοικοι τῆς Σεβίλλης ἀκροάζονται εὐλαβῶς
τὴν διδασχὴν του, διότι εἶνε Ἐπίσκοπος τῆς Μη-
τροπόλεως. Οἱ εὐγενεῖς κλίνουσι τὸ γόνυ πρὸ
τῆς τύχης του, διότι εἶνε ὁ εὐνοούμενος τοῦ βα-
σιλέως Δὸν Πέτρου. Ἐκαστος ὑποκλίγεται τα-
πεινῶς ἐνώπιον τοῦ δολοφόνου, διότι ἐκεῖνος τὸν
ὁποῖον οὗτος ἐφόνευσεν οὔτε εὐγενὴς ἦτο οὔτε
ιερεὺς, ἀλλὰ πτωχὸς τις τεχνίτης, δυστυχισμέ-

νος τις υποδηματοποιός, άνθρωπος του λαού, σχεδόν τίποτε. . . ο πατήρ σου! »

«Ο Γίλλης ήγέρθη μεθ' ὀσμῆς, ἐξεκρέμασε παλαιόν τι ἐγγχειρίδιον κρεμάμενον εἰς τον λεπτόν καὶ ἐτοιμόρροπον τοῦχον τοῦ παραπήγματος, καὶ ἐπανελθὼν ἐκάθησε πλησίον τῆς Ἰσπανίδος.

«Μητέρα μου, εἶπεν ἀκονίζων τὴν αἰχμὴν τοῦ ἐγγχειριδίου ἐπὶ τῆς λαβίδος παλαιᾶς μαχαίρας, διηγήθητί μοι τὴν τραγικὴν ταύτην ἱστορίαν μεθ' ὅλας τὰς λεπτόμερειάς της.

— Τίς ἡ ἀνάγκη; ἀπεκρίθη ἡ χήρα μετὰ πικρίας· δὲν παρηγορεῖται τις ποσῶς διὰ τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκδικηθῆ τις μετὰ τὰ δάκρυα.

— Πλὴν ἀνοίγει τὰς συνουλωθείσας πληγὰς του καὶ ἀναθερμαίνει τὸ μῖσός του! ἀπεκρίθη ὁ νεανίας μετὰ παραδόξου μειδιήματος. »

Ἡ μήτηρ του, ἐνόησασα τί ἐσήμαινε τὸ φερόν ἐκεῖνο μειδίημα, ἔλαβε μίαν τῶν χειρῶν του, τὴν ὁποίαν ἐσφιγξε περιπαθῶς μεταξὺ τῶν ἰδικῶν της.

«Πρὸ τριῶν ἐτῶν, ἐξηκολούθησεν, ἡ εὐτυχία ἐβασίλευεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ υποδηματοποιοῦ Περρέζ· καίτοι μὴ ὄντες πλούσιοι, ἠγνοοῦμεν ὅμως τὰς ἀγωνίας τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν στερήσεων, εἰς ἃς καθυποβάλλει τοὺς ἀθρώπους ἡ πενία. Ὁ πατήρ σου, ἐπιδέξιος τεχνίτης, διήρχετο τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας ἐργαζόμενος, διὰ νὰ ἀυξήσῃ τὰ εἰσοδήματα τῆς μικρᾶς βιομηχανίας του. Ἐξῶμεν εὐτυχῶς ἐν τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ καὶ ἀφανῆ εὐδαιμονίᾳ, ἣτις οὔτε τῆς ὀκνηρίας καρπὸς εἶνε οὔτε τῆς χαυνότητος. Ἐνῶ δὲ ὁ διάδοχος Ἀλφόνσου τοῦ ΙΑ' ἐγκαινίαζε τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του δι' ἐγκλημάτων, καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν δύο λυσσῶσαι φατρίαι κατεξέσχίζοντο οὐκ τρῶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σεβίλλης, ἡμεῖς ἐμένομεν ἡσυχοὶ καὶ γαληνιῶντες ἐν τῷ κόλπῳ τῶν τρικυμιῶν, αἵτινες ἐσέβοντο τὴν ἀσημότητά μας, καὶ δὲν ὑπῆρχεν οἰκογένεια στενότερον συνεσφιγμένη διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἐντελέστερον εὐτυχῆς τῆς τοῦ υποδηματοποιοῦ Περρέζ.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας, ἡ χήρα ἐστάθη μίαν στιγμὴν· τὸ πρόσωπόν της, τὸ ὁποῖον κατέστη περιλαμπρὸς ἐνῶ ἐξέθετε τὰς ἡδυτέρας τῶν ἀναμνήσεων της, ἐπανελάβεν ἤδη τὴν συνήθη πένθιμον ἔκφρασίν του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν, στηρίξασα τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων της ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ὄρφανου.

«Ἡ εὐτυχία αὕτη ὑπῆρξε φεῦ! ταχέια ὡς δεινέρον. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ μοναχὸς Δὸν Ἐνρικήζος συνῶδευσε τὸν Δὸν Πέτρον εἰς τὴν Σεβίλλην. Ὁ ἱερεὺς οὗτος, βλαστὸς ἐνδόξου οἰ-

κογενείας καὶ ὁ συγγενὴς τοῦ οἴκου τῶν Ἀλβουκέρκων, εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως καὶ δολοφόνος τοῦ Ἰακώβου Δὲ Καλατράβας, ἐξώκειλλεν εἰς μυρίων εἰδῶν ἐγκλήματα ἀτιμωρητί. Ὁ βίος του ἐβίβεν αἰσχυρῶς ἐν τοῖς κόλποις τῶν στυγερωτέρων ἀκολασιῶν, αἵτινες οὐδένα ἐσκανδαλίζον, διότι ἦτο ἀρκετὰ ἰσχυρὸς ὥστε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν εἰς τὴν κακολογίαν, καὶ ἀρκετὰ πλούσιος ὅπως ἐξαγοράσῃ τὴν ἐπιείκειαν τῆς δικαιοσύνης. Κατὰ δυστυχίαν ὁ Δὸν Ἐνρικήζος ἦτο γυμνός, καὶ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἀπετέλει τὸ βάσανον τοῦ βίου του. Ἀκούσας νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τοῦ πατρός σου, προσέτρεξεν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ συγκαλύψῃ τὸ ἀσχημίζον αὐτὸν μεγάλως ἐλάττωμά του. Πλὴν ὁ Περρέζ εἰς μάτην ἐπροσπάθησε νὰ ἀναπτύξῃ κατὰ τὴν περιστάσιν ταύτην ὄλην του τὴν ἐπιδεξιότητα καὶ ὄλην του τὴν τέχνην· δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μοναχοῦ. «Μὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, ἔκραξε μίαν ἡμέραν οὗτος, ῥίπτων τὰ ὑποδήματα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός σου, ἡ ἀνεπιτηδειότης σου ἀξίζει τὴν ἀγχόνην! » Καίτοι ἀπλοῦς ἐργάτης ὁ πατήρ σου, ἦτο ὅμως ἄνθρωπος, καὶ εἶχεν ἐντὸς τῆς καρδίας του αἴσθημα καὶ ἀξίαν, ὡς ἐὰν ἐφόρει ἐσωκάρδιον ἐκ βελούδου καὶ ξίφος. «Θὰ κάμετε καλά, Σεβασμιώτατε, τῷ ἀπῆντησεν ἀμέσως, νὰ μεμφθῆτε μᾶλλον τὴν ἀνεπιτηδειότητα τῆς φύσεως, ἣτις σᾶς ἔκαμε γυμνόν. » Ὁ Δὸν Ἐνρικήζος δὲν ἠδυνήθη νὰ χωνεύσῃ τὸν σαρκασμὸν τοῦτον, ἀλλ' ἐγερεθεὶς ὡς μανιῶδης, ἤρπασεν ἐν ῥόπαλον καὶ κατέφερε τοσοῦτον τρομερὸν καὶ ὀμηρικὸν κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ δυστυχιοῦ πατρός σου, ὥστε οὗτος ἔπεσε κατὰ γῆς διὰ νὰ μὴν ἐγερεθῆ πλέον. Ὁ μοναχὸς ὀλίγον ἀπησχολήθη ἐκ τῶν συνεπειῶν τοῦ συμβεβηκότος τούτου· τὸ θυμὸν του ἦτο ἀπλοῦς ἐργάτης, καὶ ὁ Δὸν Ἐνρικήζος δὲν ἀμφίβαλλε ποσῶς ὅτι ὁ Δὸν Πέτρος, ὅστις εἶχεν ἤδη φαρμακεύσει δύο συζύγους του καὶ ἐφόνευσεν ἕνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τὸν πρωθυπουργόν του, ἤθελε κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς εἰς μίαν ἀσήμενον παρεκτροπὴν του. Τὰ χεῖλη τοῦ νεανίου συνεσφιγθησαν σπασμωδικῶς.

«Δὲν δύναμαι νὰ παραστήσω ὅποια φρικτὰ μαρτύρια ἠσθάνθην, ἐξηκολούθησεν ἡ χήρα διὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ λυγμῶν, ὅταν εἶδον ἐνώπιόν μου τὸ αἱματοφόρον πτώμα τοῦ πατρός σου. Ἄμα ἔμαθον τὴν δολοφονίαν, τῆς ὁποίας ἐγένετο θυμῶν, παραφορὰ λύσεως καὶ μανίας κατέλαβον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν μου. Ἦρπασα ἐν ἐγγχειρίδιον, αὐτὸ τοῦτο, (προσέθηκεν ἀρπάξου-

σα τὸ ἐσκωριασμένον ὄπλον, τὸ ὁποῖον ὁ υἱὸς της ἐκράτει εἰς χεῖράς του), καὶ ἠθέλησα νὰ ἐκδικηθῶ τὸν φόνον τοῦ Ἀντωνίου εἰς τὸ αἶμα τοῦ μοναχοῦ. Πλὴν ἐνθυμήθην τότε ὅτι ἤμην μήτηρ, καὶ ἤλθε πάραυτα εἰς τὸν νοῦν μου ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὴν Σεβίλλην δικαστήριον παρέχον δικαιοσύνην, καὶ δῆμιος ἐκτελῶν τὰς ἀποφάσεις του. Ἐφῆρον τὰ δάκρυα καὶ τὴν θλίψιν μου εἰς τοὺς πόδας τῆς Συνόδου, καὶ ὁ Θεὸς μόνος γνωρίζει ὅποιας ταπεινὰς παρακλήσεις ἀπηύθυνα πρὸς τοὺς διερμηνεῖς τούτους τοῦ νόμου, καὶ ἄπολους συγκινητικούς λόγους μοὶ ἐνέπνευσεν ἡ ἀπελπισία μου διὰ νὰ τοὺς πείσω. Τὸ δικαστήριον μετ' ἡχοράσθη μετ' ἐνδιαφέροντος, καὶ μετ' ὑπεσχέθησαν λαμπρὰν ἰκανοποίησιν μετὰ ὀκτῶ δὲ ἡμέρας ὁ μοναχὸς κατεδικάσθη. . .

— Νὰ διαμελισθῆ εἰς τέσσαρα; εἶπεν ὁ νεανίας.

— Νὰ ἀπομακρυνθῆ τοῦ χοροῦ ἐπὶ ἕν ἔτος! εἶπε θρηνωδῶς ἡ χήρα, ἀναλυομένη εἰς δάκρυα.

Β'.

Ἡ ΕΞΙΣΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ.

Ἦτο ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Καίτοι ἐπιποθῶν ἐνθέρμως τὰς ἡμέρας καθ' ἃς, κυβερνόμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων του νόμων, συνέτριβε ταυτοχρόνως τὸ κατακτητικὸν γιγαγάνιον τῶν Ἀράβων καὶ τὸ δεσποτικὸν σκῆπτρον τῶν Ἰσπανῶν βασιλέων, ὁ λαὸς τῆς Σεβίλλης, τὸν ὁποῖον αἱ φυλακαὶ, αἱ θάσανοι, αἱ ἀγχόνας καὶ οἱ δῆμοι τοῦ Δὸν Πέτρου ἐξοικείωσαν ἐν ἀκαρεῖ μετὰ τὴν δουλείαν, κατεπλημύρει περὶ τῆς μητροπόλεως. Αἱ Ἐκκλησίαι ἀνέπτυσσον ὄλην τὴν γοητεῖαν τῆς θρησκευτικῆς πομπῆς των, αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἐπιστρωμμένα ἀπὸ φύλλα ῥόδων καὶ ἄνθη λεμονῶν· τὰ πάντα τέλος εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἣν κατερήμωνεν ἡ αἱματηρὰ πάλη τῶν εὐγενῶν καὶ ὁ ἄγριος δεσποτισμὸς τοῦ Δὸν Πέτρου, ἔλαβον ὕψος ἀσυνειθίστου ἐορτῆς. Μόνος νεανίας τις, καθύμενος εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ Ἀλκαζάρ (*), ἐφαίνετο ξένος πρὸς τὴν πάγκοινον εὐθυμίαν καὶ γαλήνην. Τὸ μέτωπόν του ἦτο αὐστηρὸν καὶ σκυθρωπὸν ὡς μέτωπον ἱερέως, καὶ ἐρρυθιδωμένον ὡς τὸ τοῦ γέροντος· λυπηροὶ στοχασμοὶ καὶ πρῶμαι θλίψεις ἐνεχάραξαν ἐπὶ τῶν παρειῶν του

βαθυτάτας αὐλακας. Ἡ ἀτημέλητος καὶ μακρὰ κόμη του ἐπιπτεν εἰς ἀτάκτους βοστρύχους καθ' ὅλην τὴν μῆκος τῶν παρειῶν του, καὶ βλέπων τις τὴν σκιερὰν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν του, τὴν σπασμωδικὴν ζωηρότητα τῶν κινήματων του, τὴν ἀδυναμίαν ἐνταυτῷ καὶ ἐνέργειαν, τὴν ὀργὴν καὶ τὴν νάρκωσιν, ἣτις ἐχαρακτήριζε τὴν φυσιογνωμίαν του, ἐσυμπέραινε εὐκόλως ὅτι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦτο ἐρμαιον δεινοῦ πάθους, καὶ ὅτι ἡ νεότης του ἐφθάρη προῶς ὑπὸ μεγίστης θλίψεως. Ἐμεινε ἐπὶ πολλὰς ὥρας σκεπτικὸς καὶ ἀκίνητος, τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστηριγμένην ἐπὶ ἑνὸς τῶν κίωνων τοῦ Ἀλκαζάρ, ὡς ἂν ἤθελε νὰ διασαφήσῃ μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐπιγραφὰς, τὰς ὁποίας οἱ Μαῦροι εἶχον ἀφήσει ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἀρχαίου τούτου τεμένους διὰ νὰ διαωνίσωσι τὴν μνήμην τῆς κατακτῆσεως των. Μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ λυκαυγὲς ἐξήπλωσεν ἐπὶ τῆς Σεβίλλης τὴν ἀτμώδη ὀμίγλην του, καλύπτον ὑπὸ τὸ σκότος αὐτῆς τοὺς θόλους τῶν Ἀραβικῶν οἰκοδομῶν καὶ τὰ κωδωνοστάσια τῶν γειτνιαζουσῶν πρὸς τὸ Ἀλκαζάρ Ἐκκλησιῶν. Ὁ ξένος ἐξῆλθε τότε τῆς ἀκινήσεως του καὶ ἠγέρθη, ῥίπτων δὲ βλέμμα ἐταστικὸν περὶ τῆς του:

— Δὲν θὰ ἔλθῃ; ἐτραύλιτε μετὰ φωνὴν τεταραγμένην.

(Ἐπεταί τὸ τέλος).

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ.

ΣΠΗΡΧΟΝ ἐπίσης κατὰ τὸν μεσαιῶνα θέατρα καὶ δραματικὰ παραστάσεις ὡς σήμερον, ἀλλὰ τότε τὰ παριστανόμενα ὅσον καὶ τὰ παριστῶντα ἄτομα καὶ ὁ τόπος τῆς σκηνῆς ἦσαν πολὺ διαφορετικὰ τῶν σημερινῶν.

Ὡς κύριον τῆς πράξεως θέμα ἐλαμβάνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκηναὶ ἐκ τοῦ Πάθους τοῦ Σωτῆρος ἢ ἐκ τῆς Γεννήσεως Αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ σπανιώτερον, ἡ ἱστορία ἐνὸς μάρτυρος· τοῦτο δὲ ἐκαλεῖτο μυστήριον. Δὲν ὑπῆρχεν ἐν Εὐρώπῃ καλὴ ἐορτὴ, μὴ καθωραϊζομένη διὰ μυστηρίων· ὁ λαὸς συνέβρεεν εἰς αὐτὰ ἀθρόος, καὶ μετέτεχε τῶν περιπετειῶν τοῦ δράματος μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος.

Οἱ τὰ μυστήρια παριστάνοντες ὑποκριταὶ ἀπέτελουν συνήθως μίαν ἀδελφότητα. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ θεοῦ Πάθους ἐφημίζοντο ἐπὶ πολλὸν χρόνον· ἔφερον δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι παριστάνον σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετέβαινον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν,

(*) Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον οἰκοδόμημα τῆς Σεβίλλης ὡς πρὸς τὴν σχίσιν τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων εἶνε τὸ Ἀλκαζάρ, ἡ ἀρχαία παλάτιον τῶν Μαύρων βασιλέων, μίγμα Ἀραβικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Σ. Μ.

προσέφερον πανταχοῦ τὸ αὐτὸ θέαμα, καὶ ἐνίστατο ἐπανελάμβανον αὐτὸ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ. Ἐκ τούτου δὲ συνέβαιεν ὥστε, πᾶς ἠθοποιὸς νὰ διέρχεται τὴν ζωὴν του ἐν μόνον παριστῶν πρόσωπον, μετὰ τοῦ ὁποῦ καὶ ἐξικειοῦτο τρόπον τινά· τὸ δὲ κοινὸν δὲν ἐβαρύνετο ποτέ, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχον μᾶλλον περιορισμένας ἰδέας, ὀλιγωτέρους κοινωνικοὺς περισπασμούς καὶ πολλὴν ἀφέλειαν καὶ ἀπλότητα. Ἄλλως τε δὲ, ἡ παράστασις ἐνός μυστηρίου ἦτο συμβεβηκός τι οὐχὶ κοινόν, εἶδος ἐθνικῆς ἐορτῆς.

Ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς παραστάσεως οἱ ἠθοποιοί, ἐνδοξοῦμενοι τὰς θεατρικὰς τῶν ἐνδομασίας, ἐπεδείκνυον ἑαυτοὺς εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς γνωστοποιήσωσι τὸ θέαμα. Ἡ σκηνὴ ἐστήνετο ἐν ὑπαίθρῳ, εἰς τὰς μεγαλητέρας πάντοτε πλατείας τῆς πόλεως. Κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ὥραν κύματα θεατῶν συνωθούντο ἀπὸ ὅλας τὰς παρακειμένας ὁδοὺς, τῶν ὁποῦν τὰ παράθυρα, οἱ ἐξῴσται καὶ αἱ στέγαι κατεπλημμυροῦντο ἐπίσης· οἱ πλείότεροι δὲ τῶν θεατῶν συνέρβρον ἀπὸ χωρία, πολλὰς λεύγας ἀπέχοντα. Πάντες δὲ, ἀπὸ τοῦ ταπεινοτέρου πολίτου μέχρι τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐλάμβανε χώραν ἡ παράστασις, ἐφιλοτιμούντο ὡς δόσωσι πλείοτερον στολισμὸν εἰς τὸν σκηνικὸν διάκοσμον καὶ εἰς τὰς ἐνδομασίας. Συνέβαινε πολλάκις εἶδος ἀμίλλης μεταξὺ τῶν πόλεων, ποία ἤθελεν ἔχει καλύτεραν ἑταιρείαν, καὶ ἤθελεν ἀναπτύξει πλείοτερον πολυτέλειαν περὶ τὰς παραστάσεις.

Πολλοὶ τῶν ὑποκριτῶν ἐνθουσιάζοντο τοσοῦτον, ὥστε ἐλάμβανον τὸ πρᾶγμα ὡς σπουδαῖον τόσῳ ζωηρὰ ἦτο ἡ πίστις τῶν πατέρων ἡμῶν ἐγγέλων καὶ ἔκλαιον μὲ τὰ σωστά των, καὶ οἱ θεαταὶ δὲν ἦσαν ἀμέτοχοι τούτων. Ὅταν ὁ Ἰουδαῖος, προεξάρχων τῆς ἀγρίας ἐκείνης σπείρας, ἤρχετο μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων ὡς παραδῶσθαι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅλοι οἱ θεαταὶ ἐν χορῷ τὸν ἐπεφόρτιζον μὲ ἄράς. Ὅταν πάλιν οἱ δῆμοι, παρασκευάσαντες τὸν σταυρὸν, ὕψωνον αὐτὸν φέροντα προσδεδεμένον ἐπ' αὐτοῦ ζῶντα ἄνθρωπον, ψίθυρος ἀγανακτήσεως καὶ οἴκτου διέτρεχε καθ' ἅπασαν τὴν ὁμήγηριν. Οἱ γεροντότεροι στρατιῶται ἐσπῶγιζον ἐν δάκρυ, καὶ πολὺ συνεχῶς ἡ παράστασις ἐνός μυστηρίου ἦτο ἀποτελεσματικώτερα καὶ καταληπτοτέρα πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἐποικοδόμησιν τῶν ψυχῶν παρὰ μία διδασχὴ. Ἦτο ἡ ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, πραγματοποιουμένη καὶ αἰσθηματοποιουμένη.

Πολλὰ τῶν παραστάσεων τούτων διήρχον πλείστας ἡμέρας, χωρὶς τὸ ἀκροατήριον νὰ βα-

ρυνθῆ. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἐστρατοπέδουον περὶ τὸ θέατρον, ὅπου καὶ ἐστήνον σκηνάς, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐκοιμῶντο τὴν νύκτα· ἦτο εἶδος τι αὐτοσχεδιασθείσης πόλεως. Διήρχοντο ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα διαλογιζόμενοι τὴν ἀχαριστίαν τοῦ Ἰουδαῖο ἢ τὴν σκληρότητα τοῦ Ἡρώδου, καὶ τῆ ἐπαύριον, ἀμα τῆ αὐγῆ, συνωθούντο περὶ τὴν σκηνὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, καὶ κατεπολιώρουν τοὺς ἠθοποιούς.

Μετὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἀναλήψεως, ὅποτε τὰ πάντα ἐτελείωνον, ὁ διάβολος ἐξήρχετο κεραιφόρος ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ λαμβάνων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν Ἰουδαῖον, τὸν Ἡρώδην καὶ ὅλους τοὺς ὁμίλους, ἀπήρχετο εἰς τὸν Ἄδην.

Ἐνίοτε, ἐκτὸς τοῦ πενήμιου ἢ τραγικοῦ δράματος, τοῦ μεγάλου τούτου δράματος, εἰς ὅπερ κυρίως εἰδίδετο τὸ ὄνομα μυστηρίου, καὶ τὸ ὁποῖον πάντοτε ἦτο ἠραρισμένον ἐκ τῶν σκηνῶν τῆς Νέας Διαθήκης, ἡ ἑταιρεία ἢ ἀδελφότης προσέφερε χάριεν τι ἐπεισόδιον ἐνεῖδει παραβάσεως, ἀπαράλλακτα ὡς σήμερον παριστάνουσι σατυρικόν τι δράμα ἢ μικρὸν τι κωμικὸν μελόδραμα (vaudeville) μετὰ τὴν τραγωδίαν ἢ τὸ πρωτεῦον δράμα. Τότε πλὴν ἐβλεπέ τις τὴν εὐθυμίαν διακεχυμένην εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα. Καθὼς δὲ τὸ πλῆθος ἐλάμβανε μέρος εἰς τὸ τραγικὸν τοῦ μυστηρίου διὰ τῶν χειροκροτήσεων καὶ τῶν παντοιοτρόπως ἐκδηλουμένων συγκινήσεων του, ἐμιγνύετο ἐπίσης καὶ εἰς τὰς εὐθύμους ἐκείνας διαχύσεις, συμμεριζόμενον τὰ τε κινήματα καὶ τὰς γελοίας τῶν παριστανόντων ἐκφράσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ σκηνὴ ἐνίοτε ἀπέβαιεν ἐπίσης διασκεδαστικὴ καὶ γελοῦσα ἐπὶ τῆς πλατείας ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θεάτρου.

Καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς πολλὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας, ἐκτελοῦσι πομπῶδες λιτανείας, καθ' ἃς παρίσταται ὁ Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρὸν του· διαβαίνοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ λαὸς ἐξαιτεῖται μεγαλοφώνως τὴν εὐλογίαν του, καὶ ἐπιφορτίζει μὲ ἀναθέματα τοὺς δημίους του.

Πρὸ τριακοντα ἐτῶν παριστάνοντο εἰς τὴν Βρετανίαν τὰ μυστήρια. Ἰδίως ἐξεῖχε μετὰ τῶν τῶν μίε παραστάσεις, ὀνομαζομένη τῆς Ἀγίας Γενεβιέθης, ἧτις ἐτελείωνε διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀπίστου Γώλου, καὶ ἧτις πάντοτε ἐπετύγγανεν ἄριστα. Οἱ νέοι τοῦ χωρίου ἔφερον κατ' αὐτὴν δύο ἵππους, προσέδενον εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν διὰ μακρῶν σχοινίων ἀνὰ ἓνα ἐκ τῶν δύο ποδῶν τοῦ μάρτυρος, καὶ μετὰ τοῦτο ἄφηνον τοὺς ἵππους ὡς τρέξωσι κατὰ δύο διαφύρους διευθύνσεις. Μ' ὅλον ὅτι τὰ σχοινία ἦσαν πολὺ μακρὰ, ὁ παριστάνων τὸ πρόσωπον τοῦ

Γώλου χωρὶς ἐβρίσκονδύνευε πολλάκις τὴν ζωὴν του κατὰ τὴν ἀγρίαν ταύτην παιδίαν. Ἦτο δὲ ἀνάγκη ἐκάστοτε νὰ ἐπεμβάινῃ ἡ Ἀρχὴ διὰ νὰ ἐλευθερώη τὸν κατάδικον ἐκεῖνον, διότι οἱ δῆμοι, παραφερόμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ τοῦ αἰσθηματος, ὅπερ προὔξενε εἰς αὐτοὺς τὸ πρόσωπον ὅπερ παρίστανον, ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐκλάβωσι τὸ πρᾶγμα ὡς σπουδαῖον καὶ νὰ σταίλωσι τὸν ἀπίστον Γώλον νὰ παραστήσῃ τὰ μυστήρια εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Ρ.

ΕΦΕΥΡΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΦΕΝΑΚΗ.

Ἡ φενακὴ ὑπῆρχε γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ Ξενοφῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Μῆδος Ἀστυάγης ἔφερε πλαστὰς τρίγας, τῶν ὁποῦν ἡ χρῆσις ἦτο σχεδὸν κοινὴ ἐν τῇ Περσίᾳ καὶ τῇ Λυδίᾳ· καὶ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο καθίστα τὴν φενακὴν ἀρκετὰ σεβαστὴν ἐνεκα τῆς ἀρχαιότητός της. Περὶ ταύτης μνείαν ποιοῦσιν ὅτε Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Κλέαρχος. Οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Καισάρων ἔκαμον χρῆσιν τῆς φενακῆς, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἀγάλματα τοῦ αὐτοκράτορος Ὁθωνος καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουβενάλης ἐν τοῖς περὶ Μεταλλίης ποιήμασιν αὐτοῦ. Ὁ Κόμιδος ἔθαπτε τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἐπέπασσεν αὐτὰς μὲ χρυσὴν κόκκιν.

Ἐν τούτοις ὅμως, ὅλαι αὐταὶ αἱ πλασταὶ κόκμαι πιθανώτατα ἦσαν ἐσχηματισμένοι ἐκ τριγῶν κόλλημένων ἐπὶ ὑφάσματος. Ἡ τέχνη τοῦ φενακοποιοῦ δὲν φαίνεται νὰ ἀναθιβάσῃται πέραν τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ'. Φίλιππος ὁ καλὸς, Δοῦξ τῆς Βουργονδίας, ἔχασεν ὅλην τὴν κόκκιν του κατὰ συνέπειαν τρομερᾶς τυφοειδοῦς ἀσθενείας. Τὸ συμβᾶν τοῦτο τοσοῦτον μᾶλλον ἐλύπησεν αὐτόν, καθ' ὅσον ἐμελλε νὰ μνηστευθῆ ὅσον οὐπω τὴν ὠραίαν Πριγκίπισσαν Ἰσαβέλλαν ἐκ Πορτογαλλίας. Θέλων δὲ νὰ μετριάσῃ τὸ μέγα τοῦτο κακόν, ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν μὲ μαῦρον πανίον, πλὴν καὶ ἡ ἐπανόρθωσις αὐτῆ τὸν κατέστησεν ἐπίσης ἄσχημον, καὶ αὐτὴ ἡ μνηστὴ του παρετήρησεν εὐκόλως τὸ ἐλάττωμά του. Ἀπαρηγόρητος ὁ Δοῦξ ἔμενε μακρὰν πάσης διασκεδάσεως, λογιζόμενος ἀνεπανόρθωτον τὸ κακόν· δὲ πνευματικὸς του, θέλων νὰ ἐλύσῃ τὴν εὐ-

νοίαν τοῦ Κυρίου του, προέτεινε μέγα βραβεῖον εἰς τὸν ὅστις ἤθελε κατορθῶσαι νὰ ἐξοικονομήσῃ κατὰ τὸ πρέπον τὴν φαλάκραν τοῦ Κυρίου του. Καὶ τότε ξένος τις παρευθεῖς προσέφερεν αὐτῷ κάλυμματι τῆς κεφαλῆς, κατασκευασμένον μὲ ὠραίαν ξανθὴν καὶ μακρὰν κόκκιν, τὴν ὅσην φυσικὴν ὡς ἐάν ἦτο φυτρωμένη ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου. Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀριστουργήματος τούτου ὁ πνευματικὸς ἀνέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς, καὶ ἀμέσως ἐσπευσέ νὰ ἐρωτήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου. — « Πέτρος Λορσῶ, Πανοσιώτατε, κουρεὺς ἐν Διζῶνι. » ἀπήντησεν ὁ ξένος. Τὸ ἔσπερας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Φίλιππος εἶδε μεγαλοπρεπέστατον χορὸν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Βρυξελλῶν, οἵτινες συμμετέσχον τοσοῦτον χρόνον τῆς θλίψεως τοῦ Κυρίου των, καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν μεγάλην δουκικὴν αἴθουσαν, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκαλυμμένην ὑπὸ ὠραίας ξανθομάλλου φενακῆς. Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἂν καὶ ἡ Δούκισσα Ἰσαβέλλα ἠσθάνθη πλείοτερον ἔρωτα διὰ τὸν σύζυγόν της. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμὴν πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας, θέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, εὐλογοῦσιν ἀπὸ καρδίας τὸ ὄνομα τοῦ Πέτρου Λορσῶ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ χρῆσις τῶν καλυμμάτων τούτων, τῶν ἐχόντων ἐπικεκολλημένας τρίγας, ἐγένετο κοινὴ ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ Συρμὸς ὅμως οὗτος ἔπαυσεν ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ φενακὴ ἔσχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν κοσμημάτων· ἀλλὰ συγχρόνως ἔσχε ὑπερβολικὸν μέγεθος, ἄλλως τε ἡλαττώθη ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'.

ΧΛΩΡΟΦΟΡΜΙΟΝ.

Ἡ ἱστορία, ἧτις ἐπιμελῶς διατηρεῖ καὶ παραδίδει εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐπερχομένων γενεῶν τὰ ὄνόματα τῶν κατακτητῶν, τῶν καταστροφῶν καὶ ὀλεσθῶν τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀθανάτων σελίδων της διὰ χρυσῶν γραμμάτων νὰ ἐγγράψῃ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῶν πτερούγων τῆς ἐπιστήμης ἀνέπη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκλεψε τὸ οὐράνιον πῦρ, τὰ βαθύτερα τῶν μυστηρίων τῆς πλάσεως! ἔκλεψε τὸ ἀέριον, δι' οὗ ἐξώρισε τὸ σκότος ἀπὸ τὴν γῆν, ἔκλεψε τὸν ἀτμὸν, δι' οὗ ἐχλιοπλασάσασε τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ταχύτητα του, ἔκλεψε τὸν ἠλεκτρισμὸν, δι' οὗ ἠνωσεν εἰς ἐν σημεῖον τῆς γῆς τὰ πέρατα. Ἀλλὰ τοῦ τολμηροῦ τούτου Προμηθέως ἐσπάρτατε τὰ ἐντόσθια ὁ ἀπηνῆς γῦψ, ἡ σωματικὴ

ἀλγηδών, καὶ μόνον αὐτὴν ἐφαίνετο μέχρι ἐνός ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀποφύγη, εἰ καὶ ἐπινοήσας φυγὴν τῶν τόσων δυσίατων νόσων. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους εὐρέθησαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο τῶν θαυμαμάτων μεγαλοφυεῖς ἄνδρες, οἵτινες ἐστόμωσαν τὸ σιδηροῦν βράχος τοῦ τέρατος τούτου, καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῶν προξενουμένων ὑπὸ τῶν κατασπαρακτικῶν ὀνύχων του τρομερῶν καὶ θυμοβόρων ἀλγηδόνων.

Γνωστὸν ὅτι πρὸ δεκαεπτὰ περίπου ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκαλύφθη ἡ χρῆσις τοῦ αἰθέρος, ἥτις ἀφαιρεῖ πᾶσαν αἰσθησίν, λυεὶ πρὸς ὦραν τὸν δεσμὸν μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς, ἀποσπᾷ τοῦτο ἀπὸ τὴν κηδεμονίαν ἐκείνης, καὶ τὸ παραδίδει ἀνάληπτον καὶ ἡρεμοῦν ὡς πτώμα, ὡς νεκρὰν ὕλην εἰς τοῦ χειρουργοῦ τὴν μάχαιραν. Ἄλλ' ἡ χρῆσις τοῦ αἰθέρος εἶχε δυσκολίας καὶ ἐλαττώματα· ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ δὲν ἦτο εὐκόλος, ἡ χρῆσις του ἀπῆτει ἐργαλεῖα καὶ πολλὴν ἐμπειρίαν τοῦ ἐγγχειριστοῦ, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ του, χωρὶς τῆς ἀναγκαίας περισκέψεως γενομένη, ἠδύνατο νὰ ἀποβῆ θανατηφόρος πολλάκις· διότι οὐ μόνον ἡ ἀναισθησία ἠδύνατο ἐνίοτε νὰ παραταβῆ μέχρι θανάτου, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ φάρμακον, καθὼ εὐφλόγιστον σῶμα, ἠδύνατο νὰ κατακαύσῃ τὸν ἀσθενῆ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, ἂν ἐξ ἀμελείας προσήγγιζεν εἰς αὐτὸ φῶς.

Δύο μόλις ἔτη παρήλθον ἀπὸ τῆς ἀνεκαλύψεως τοῦ ἀτελοῦς τούτου ἀκεσωδύνου φαρμάκου, καὶ ἰδοὺ οἱ ἐπιστήμονες τῶν διαφόρων ἐθνῶν, λαθόντες ἀφορμὴν ἐκ τούτου, ἤρχισαν νὰ ἐρευνῶσιν ἐπιμελῶς ποῖα ἄλλα σῶματα ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ ἐπιφέρωσιν ὡς ὁ αἰθὴρ ἀναισθησίαν προσωρινήν. Περιφημὸς δὲ τις Γάλλος χημικὸς, ὁ ἀπαθανασισθεὶς Κ. Δυμάς, κατέδειξε πρῶτος ἐν παρόδῳ βευστόν τι, ὑπερὸν ὠνόμασε χλωροφόρμιον. Εἰς τοῦτο δ' ἐπιστήσας ἀκολούθως τὴν ἰδιαιτέραν του προσοχὴν περίφημος τις Σκώτος ἰατρός ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὁ Κ Σίμφων, ἀνεκάλυψεν ἐν αὐτῷ ἰδιότητος πολὺ ἀνωτέρας τῶν τοῦ αἰθέρος, καὶ ἐπιχειρισθεὶς διάφορα πειράματα ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ τοῦ ἐφευρετοῦ Δυμάς, ἀπέδειξε δι' αὐτῶν ὅτι τὸ χλωροφόρμιον ἔχει πραγματικῶς ὅλα τὰ προτερήματα χωρὶς οὐδενὸς τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ αἰθέρος.

Καὶ πρῶτον μὲν ἡ κατασκευὴ του εἶνε ἀπλοστάτη, καὶ τοιαύτη ὥστε καὶ ὁ ἔσχατος τῶν φαρμακοποιῶν, ἕκαστος ἰδιώτης ἀκόμη, δύναται εἰς ἐλάχιστον χρόνον καὶ δι' ἀπλοστάτων ὕλων νὰ κατασκευάσῃ χλωροφόρμιον εὐχρηστον καὶ καλῆς ποιότητος. Δεύτερον, ἡ χρῆσις του δὲν ἀπαιτεῖ ἐργαλεῖα· ἀρκεῖ νὰ χυθῶσι σταγόνας τινές

εἰς μανδύλιον ἢ εἰς σπόγγον, ὅστις νὰ κρατηθῆ ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτὰ ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ πάσχοντος, καὶ ἡ ἀναισθησία ἐπέρχεται βραχυδρόν καὶ βεβαίως. Τότε ἐκτελεῖται ἀσφαλῶς ἡ ὀδυνηροτάτη τῶν ἐγγχειρήσεων, χωρὶς οὔτε νὰ κινηθῆ ὁ πάσχων, ἀλλὰ μάλιστα πίπτων πολλάκις εἰς εἰδὸς τι μέθης, ἥτις κάμνει αὐτὸν νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ τραγοῦδῇ.

Εἶνε καταπληκτικὸν νὰ συλλογισθῆ τις πόσας ὑπηρεσίας ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως του μέχρι τοῦδε παρέσχεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ἱατρικόν· πόσαι κνήμαι, πόσοι δάκτυλοι, πόσοι μαστοὶ ἐσχίσθησαν, πόσα ὄστᾶ ἐπριονίσθησαν καὶ πόσοι ἄνθρωποι κατακαύθησαν, χωρὶς ὁ πάσχων οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον νὰ αἰσθανθῆ πόνον διαρκούσης τῆς ἐγγχειρήσεως. Ἰδίως τὰ μέγιστα συνετέλεσε τὸ ἀκεσωδύνον τοῦτο φάρμακον εἰς τὴν ἐπιστήμην κατὰ τὰ πάθη τῆς οὐρορίας ἢ λιθιάσεως καὶ τῆς μελανώσεως, τῆς ὀδυνηροτάτης ἐκείνης ἀσθενείας τοῦ ὀφθαλμοῦ, καθ' ἣν ἀπαιτεῖται νὰ ἀποσπασθῆ ἐντελῶς ὁ ὀφθαλμὸς ἀπὸ τὸ κοῖλον αὐτοῦ καὶ νὰ γίνωσιν αἰματηραὶ τομαὶ ἐπ' αὐτοῦ. Οὐχὶ δὲ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κτήνη ἀπῆλλαξεν ἡ ἐφεύρεσις αὐτῆ τῶν σωματικῶν πόνων.

Σπόγγος, περιέχων δύο οὐγγίας χλωροφόρμιου, ἐτέθη ὑπὸ τοὺς ῥώθωνας ἵππου, ὅστις ἦτο χωλὸς· μετὰ τέσσαρα λεπτὰ ὁ ἵππος περιέπεσεν εἰς ἀναισθησίαν, καὶ ἐνῶ εὐρίσκατο εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, τῷ ἐκοψαν τὰ δύο νεῦρα τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν. Εἰς τὴν τομὴν τοῦ πρώτου νεύρου δὲν ἐκινήθη παντάπασιν, εἰς τὴν τοῦ δευτέρου ἐκινήθη ἐλαφρῶς, διότι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ χλωροφόρμιου εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐλαττωταί· ἀλλ' ἡ ποσότης αὐτοῦ ἐδιπλασιάσθη, καὶ μετὰ 25 λεπτὰ ὁ ἵππος ἠγέροθη ἐντελῶς ὑγιής· ἄνευ τοῦ χλωροφόρμιου πιθανὸν εἶνε ὅτι τὸ ζῶον ἦθελεν ἀποθάνει ἀπὸ τὸν πόνον.

Παρατηρήθη ἐσχάτως σπουδαιότατη τις ἐνέργεια τοῦ φαρμάκου τούτου ἐπὶ τῶν φρενοβλαβῶν. Μανιακοὶ, ἀναπνεύσαντες αὐτὸ, ἀφοῦ ἀνέκυπτον ἀπὸ τὴν στιγμιαίαν ἀναισθησίαν, ἤσθάνοντο ἐκλυτοὺς ἡσυχωτέρους καὶ τὰ συμπτώματα τῆς παραφροσύνης τῶν ἐλαττωθέντων. Ὡστε πιθανὸν νὰ κατορθωθῆ ποτὲ διὰ τοῦ θείου τούτου δώρου, ὑπερχρεωστεῖται εἰς τὸν Δυμάς καὶ Σίμφωνα, νὰ θεραπεύωνται τὰ δύο μέγιστα δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ πόνοι τοῦ σώματος καὶ ἡ συντάραξις τοῦ λογικοῦ.

P.

ΡΑΦΑΗΛ.

(Ἠρωτότυπον).

Ἡ προτελευταῖον ἔτος τοῦ βίου Λέοντος τοῦ Γ', ὁ Πάπας οὗτος, ὅστις κτύπησε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν αἰῶνά του, τέταρτος αὐτὸς μετὰ τὸν Περικλέα, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Αὐγουστον, καὶ ὡς τοὺς τρεῖς τούτους μεγαλόφρων καὶ μεγαλοπρεπῆς, εἰσῆρχετο εἰς ἰδιωτικὴν τινα τῆς Ῥώμης οἰκίαν. Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην ἔκειτο ἐπὶ κλίνης νεκρὸς, ἐμπροσθεν ἀναπεπταμένου μεγάλου πίνακος, παριστάνοντος τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβὼρ μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τούτου ἔκειτο ὁ Πάπας ἐκεῖνος δάκρυα καὶ εὐλογίας καὶ ἀνθῆ.

Ὁ νεκρὸς οὗτος ἦτο ὁ νεκρὸς τοῦ περιφθίμου ζωγράφου Ῥαφαήλ τοῦ Σανκτίου.

Ἐγεννήθη ὁ ἐνδοξὸς οὗτος ἀνὴρ εἰς τὴν Ἰταλικὴν πόλιν τοῦ Οὐρβίνου τὴν τρίτην νυκτερινὴν ὥραν τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, 28 Μαρτίου 1485, ἐκ πατρὸς Ἰωάννου τινὸς Σανκτίου (De Santi) ζωγράφου τὸ ἐπάγγελμα, τεχνίτου μετρίου μὲν, ἀλλ' ἀνδρὸς κατὰ τὰ ἄλλα ἀξιολόγου καὶ ἱκανοῦ νὰ χρηρηγήσῃ εἰς τὰ τέκνα του τὴν ἀνατροπὴν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἀρνηθῆ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν νεότητά του ἡ τύχη. Ὁθεν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γάλα ἄλλο παρὰ τὸ τῆς μητρὸς του, καὶ τὴν φροντίδα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ ἀνέλαθεν ὁ ἴδιος, καὶ παιδιόθεν ἤρχισε νὰ τὸν γυμνάξῃ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν τόσον ταχέως ἀνεπτύχθη ἡ εὐφυΐα τοῦ παιδὸς, ὥστε, πρὶν ἢ συμπληρώσῃ ἀκόμη τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, παρεῖχε μεγάλην εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ πατρὸς του βοήθειαν.

Βλέπων ὁμως τότε ὁ ἀγαθὸς αὐτοῦ πατὴρ ὅτι πλησίον αὐτοῦ ὀλίγην ὠφέλειαν ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ υἱὸς του, παραλαβὼν αὐτὸν μετέβη εἰς τὴν Περούσιαν, καὶ τὸν ἐσύστησεν εἰς τὸν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν περίφημον ζωγράφον Πέτρον τὸν Περούσινον. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ νέος μαθητὴς ἐμιμήθη μὲ τὸσαύτην ἐντέλειαν τὰ ἔργα τοῦ διδασκάλου του, ὥστε αἱ εἰκόνες αὐτοῦ ὄν δὲν διεκρίνοντο ποσῶς ἀπὸ τὰς εἰκόνας τοῦ Περούσινου. Μία τῶν εἰκόνων τούτων, προῖον τῆς νεανικῆς του φαντασίας, ὀνομαζομένη ἡ Ἀββαθῶν τῆς Θεοτόκου, εὐρίσκαται τὴν σήμερον εἰς τὰ Μεδιόλανα, ὅπου Ἄγγλος τις ἐζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσῃ προσφέρων ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, ἀλλ' ἡ προσφορὰ του ἀπερρίφθη.

Ἰκμαζον τότε εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἀριστοτέλῃνοι διάσημοι, ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελοσ, Λεονάρδος ὁ Βίγκιος, Ἀριστοτέλης ὁ ἐκ Σαγγέλου καὶ ἄλλοι· ὅθεν καὶ μετέβη ἐκεῖ ὁ Ῥαφαήλ περὶ τὰ τέλη τοῦ 1504 ἔτους, φέρων συστατικὴν ἐπιστολὴν τῆς Δουκίσσης τοῦ Οὐρβίνου πρὸς τὸν δῆμαρχον τῆς Φλωρεντίας. Συμβαίνειν ἐνίοτε εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας αἰφνιδίως καὶ μεγάλαι μεταβολαί, ὡς εἰς τὴν πολιτικὴν· τοιαύτη τις μεταβολὴ συνέβη κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς τὴν γραφικὴν ὑπὸ τοῦ μεγαλοφυοῦς Μιχαήλ Ἀγγέλου. Πρὸ αὐτοῦ οὔτε ἡ φύσις, οὔτε ἡ ἀρχαία τέχνη, ἀπομίμησις ἐντελής οὔσα τῆς φύσεως, ὠδήγουν τὰς γραφίδας τῶν ζωγράφων· ἡ γραφικὴ περιωρίζετο κυρίως εἰς τὴν προσωπογραφίαν, ἔχρυσαν καὶ ταύτην τύπους τινὰς ἁγίων καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κατὰ συνθήκην· τῆς δὲ λεγομένης γυμνογραφίας οὔτε ἰδέα κἄν ὑπῆρχε.

Συνέβη τότε νὰ ἀνοίξῃ ὁ ὑπέρπλοτος καὶ φιλόκαλος τῆς Φλωρεντίας πολίτης, Λαυρέντιος Μεδίκης ὁ μεγαλοπρεπῆς, εἰς κοινὸν περίπατον τοὺς κήπους του, πλήρεις ὄντας ἀνδριάντων καὶ ἀγαλμάτων ἀρχαίων. Ὁ δὲ Μιχαὴλ Ἀγγελοσ, ἐπιφορτισθεὶς νὰ ζωγραφίσῃ αἰθουσάν τινα τοῦ λεγομένου παλατίου τῶν ἀρχόντων (de Signori), ἐσπούδασεν ἐπιμελῶς τοὺς ἀνδριάντας ἐκείνους, καὶ ἐσχέδιασε διάφορα διαφόρων σχημάτων γυμνὰ σῶματα. Ὁ θαυμασμός, ὁ ἐνθουσιασμός, τὸν ὁποῖον τὰ ἔργα ταῦτα διήγειρον, ἐδίδαξε τοὺς τεχνίτας ὅτι ὁδὸς ἕως τότε ἄγνωστος ἠνοίγετο εἰς τὴν εὐφυΐαν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη εἰς τὸ ἐξῆς ἦτο ἡ μόνη φέρουσα πρὸς τὴν ὁδόν. Ὁ δὲ εὐφύεστατος Ῥαφαήλ ἐνόησε παραχρῆμα ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐκ τῶν πρώτων, ὅσοι προωρίσθησαν νὰ δοξασθῶσιν εἰς τὸ νέον τοῦτο πτάδιον· ὅθεν, καὶ παραιτήσας τὴν ὁποῖαν ἕως τότε εἶχεν ἀκολουθήσει μέθοδον τοῦ Περούσινου, παρεδέχθη μέθοδον νέαν, ἥτις καὶ δευτέρα τοῦ Ῥαφαήλ μέθοδος ὀνομασθή.

Ἐκτοτε μέχρι τοῦ ἔτους 1508 διέτριβε ποτὲ μὲν εἰς Φλωρεντίαν ποτὲ δὲ εἰς Περούσιαν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνασχολούμενος εἰς διαφόρους τοιχογραφίας καὶ ἐλαιογραφίας, τῶν ὁποίων αἱ πλεῖσται θαυμάζονται μέχρι τῆς σήμερον· καὶ οὕτως ἡ φήμη αὐτοῦ ἠϋξανε καὶ ἐμεγαλύνετο καθ' ἐκάστην. Κατὰ δὲ τὸ βῆθῆν ἔτος, προκειμένου λόγου νὰ ζωγραφισθῶσιν αἰθουσαί τινες τοῦ Βατικανοῦ, καὶ ἐνασχολουμένων εἰς τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἄλλων μὲν τινων ζωγράφων, μεταξύ δὲ τούτων καὶ τοῦ διδασκάλου τοῦ Ῥαφαήλ Περούσινου, ὁ ἀρχιτέκτων Βραμάντης ἐπρότεινε εἰς τὸν Πάπαν Ἰούλιον τὸν Β' νὰ προσκαλέσῃ καὶ τὸν

Ραφαήλ εις τὴν Ῥώμην· ἦτο δὲ ὁ Βραμάντης οὗτος συμπολίτης καὶ συγγενῆς τοῦ Ῥαφαήλ. Ἀσμένως ἐδέχθη ὁ Πάπας τὴν πρότασιν τοῦ Βραμάντου, καὶ ἀσμενέστερον ὑπέκρουσεν ὁ Ῥαφαήλ εις τὴν σταλείσαν πρὸς αὐτὸν πρόσκλησιν· ὅθεν, καὶ παραιτήσας ἡμιτελῆ τὰ ἔργα του, μετέβη εις τὴν Ῥώμην, τὸ εὐρὺ τοῦτο τῆς μελλούσης δόξης του στάδιον. Ἐκεῖ αἱ λεγόμεναι αἰθούσαι τοῦ Βατικανοῦ, καὶ κοινότερον αἰθούσαι τοῦ Ῥαφαήλ, ἀποτελοῦσι κόσμον ὀλόκληρον τέχνης· τόσον πολλαὶ καὶ ποικίλαι εἰσὶν αἱ εἰς αὐτὰς παριστανόμεναι σκηναὶ, ἐλκυσσαι διαδοχικῶς ἀπὸ τριῶν ἡδῆ καὶ ἡμίσεως αἰῶνος τὸν θαυμασμόν τῶν ἀνθρώπων!

Ἄνεκα ὀλόκληρα ἔτη διήρκεσεν ἡ ἀθάνατος αὕτη ἐργασία, καὶ τόσον ἐγοητεύθη ἀπὸ τὴν καλλογὴν τῶν θαυμασίων τούτων ἔργων τοῦ νέου Ῥαφαήλ ὁ Πάπας Ἰούλιος, ὥστε, ἅμα ἰδὼν τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια, διέταξεν εὐθὺς νὰ ἐξαλειφῶσι τὰ ζωγραφήματα τῶν λοιπῶν τεχνιτῶν καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ῥαφαήλ τὴν ἐργασίαν. Ἄλλ' αὐτος, σεβόμενος τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Περουσσίνον, ὅχι μόνον διετήρησε τὰς ζωγραφίας τούτου, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰκόνα του ἐξωγράφησε μεταξὺ τῶν περιεχομένων εἰς τὰς ζωγραφίας του ἐκείνας προσώπων, ὡς ἐξωγράφησε καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Βραμάντου καὶ ἄλλων τινῶν φίλων του, ἐν αἷς καὶ τὴν ἰδιότην του.

Ἐν ᾧ χρόνῳ εἰργάζετο ὁ Ῥαφαήλ εἰς τὸ Βατικανόν, εἰργάζετο συγχρόνως καὶ ὁ Μιχαήλ Ἀγγέλος εἰς τὸ πλησίον παρεκκλησίον, τὸ λεγόμενον Σιξτίνον, ζωγραφῶν τότε εἰς αὐτὸ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Ἦτο ὁ Μιχαήλ Ἀγγέλος ἀνθρώπος φύσει φιλότιμος καὶ λίαν εὐερέθιστος, καὶ ἐπειδὴ συνέβη νὰ κακίσῃ διὰ λόγους τινάς, τοὺς ὁποίους εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Πάπας, ἔφυγε κρυφίως εἰς τὴν πατρίδα του Φλωρεντίαν, ὅθεν ἐπανῆλθε μετὰ ταῦτα διὰ προτροπῶν καὶ μεσιτείας τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐφοβούντο τὴν ὀργὴν τοῦ ἀρειμανίου τούτου ἱεράρχου. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν λοιπὸν ταύτην τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου ὁ Βραμάντης, ἔχων τὰς κλειδας τοῦ εἰρημένου παρεκκλησίου, εἰσήγαγε κρυφίως τὸν Ῥαφαήλ, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὰ ἐξαισία τοῦ ζωγράφου ἐκείνου ἔργα. Καθὼς δὲ τὰ σχέδια τῆς Φλωρεντινῆς αἰθούσης μετέβαλον τὴν πρώτην εἰς τὴν δευτέραν μέθοδον, οὕτως αἱ ἀνδρικαὶ αὐταὶ καὶ πλήρεις μεγαλειότητος ζωγραφίαι τοῦ Σιξτίνου παρεκκλησίου μετέβαλον καὶ τὴν δευτέραν ἐκείνην εἰς τρίτην ἄλλην τελειωτέραν μέθοδον. Ἐκτοτε ἤρχισεν ὁ Ῥαφαήλ νὰ σπουδάζῃ ἐπιμελῶς τὴν ἀνατομὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ

τῶν ζώων, καὶ ἐξαλείψας ὅσας ἐκ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ εἶχεν ἡμιτελεῖς, ἐπανάλαθεν αὐτὰς ἐξ ἀρχῆς, ἐφαρμόζων ἐπ' αὐτῶν τὴν νέαν ταύτην μέθοδον· ὁ δὲ Μιχαήλ Ἀγγέλος, ἐπιστρέψας καὶ ἰδὼν τὰ ἔργα ταῦτα, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του· «Βεβαίως ὁ Βραμάντης ἔδειξεν εἰς τὸν Ῥαφαήλ τὰς ζωγραφίας μου.»

Τὰ ἀνωτέρω δύο περιστατικὰ ἤθελον ἴσως ὁῶσαι ἀφορμὴν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ εὐφυΐα τοῦ Ῥαφαήλ περιορίσθη εἰς τὴν μίμησιν τοῦ μεγαλοῦργου Μιχαήλ Ἀγγέλου, καὶ ὅτι, καὶ ἂν ἐφάνη ὑπέρτερος τῶν ἄλλων, ἐμεινε πάντοτε κατώτερος ἐκείνου· ὁ συμπερασμὸς οὗτος εἶνε σφαλερὸς, διότι ἡ γραφικὴ, ὡς ὁμολογεῖ ὁ μέγας τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου θαυμαστής Βασάρης, δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν γυμνογραφίαν, ἀλλὰ τὸ στάδιόν της εἶνε εὐρύτατον. Ὁ Ῥαφαήλ λοιπὸν, μιμηθεὶς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεῖχεν ὁ ἀληθῶς ἐξαισιος ἐκεῖνος ἀνὴρ, καὶ μιμηθεὶς αὐτὸ ὅχι κατὰ τὸν φορτικὸν ὄλων σχεδὸν τῶν μιμητῶν τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου τρόπον, ἀλλ' ὡς ὁ Ῥαφαήλ ἠδύνατο νὰ μιμηθῇ, ἀμίμητος αὐτὸς ἔμεινε καὶ ἀπαράμιλλος εἰς τὰ λοιπὰ τῆς τέχνης μέρη, τὴν ἔκφρασιν δηλαδὴ καὶ συμμετρίαν τῶν προσώπων, τὴν χάριν καὶ τὴν κομψότητα τῶν ἐνδυμάτων, τὴν ποικιλίαν τῶν τοπιῶν καὶ τῶν ἀπόψεων, τὴν διανομὴν καὶ αἰκονομίαν τοῦ φωτός, κτλ. Τί πλέον; ἂν ὁ Ῥαφαήλ ἤρχετο εἰς τὸν κόσμον, φέρων ὡς μόνον προῖόν τῆς διανοίας καὶ τῆς γραφίδος του μόνον μίαν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ οἰκογενειῶν, ἂν μία τῶν Θεοτόκων αὐτοῦ ἢ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἁγίων αὐτοῦ Παρθένων, ἂν τὸ πρόσωπον μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἦτο τὸ μόνον σημεῖον τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας του, ποῖος καὶ τότε ἤθελεν ἀρνηθῆ ὅτι θεῖος ἦτο ὁ νοῦς ὅστις συνέλαθε, θεῖα ἡ χεὶρ ἧς ἐμόρφωτε τὸ ἔργον τοῦτο;

Ἀποθανόντος τοῦ Βραμάντου, ὁ Πάπας Λέων ὁ ἴδιος ὁρίσεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ῥαφαήλ ἀρχιτέκτονα τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κατ' αἴτησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Βραμάντου. Τότε ἀνέγειρε καὶ ἐξωγράφησε συγχρόνως ὁ Ῥαφαήλ τὰς περιφρήμας Βατικανᾶς στοάς, ὅπου παρέστησε τὰς σκηνὰς τῆς Γενέσεως καὶ ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς εἰς πεντήκοντα δύο μικρὰ ζωγραφήματα. Εἰς τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα ὠφελήθη ὁ Ῥαφαήλ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν ἀρχαίων, διότι συνέπεσε τότε νὰ ἀνακαλυφθῶσι τὰ λουτρά τοῦ Τίτου, καὶ αἱ εἰς αὐτὰ καὶ σήμερον ἀκόμη θαυμάζομεναι παλαιαὶ ζωγραφίαι. Ὁ Ῥαφαήλ ἐσπούδατε μετ' ἐπιμελείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, τῶν ὁποίων τὴν

φροντίδα εἶχεν ἐπιστήμως ἀναδειχθῆ, διορισθεὶς ἔφορος ἢ ἐπισκευαστῆς τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ῥώμης. Ὁ ζήλος αὐτοῦ πρὸς πᾶν ἀρχαῖον ἦτο μέγας, καὶ ὁ ὑψηλὸς αὐτοῦ νοῦς δὲν ἠύχαριστεῖτο εἰς μόνον τὰ μνημεῖα τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ἐστρέφετο ὅλος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἀρχαίαν ἐστίναν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ περικοπῆς μιᾶς πρὸς τινὰ τῶν φίλων του ἐπιστολῆς, ἐχούσης οὕτω: «Ὁ Μακκαριώτατος Πατὴρ ἔθετεν εἰς τοὺς ὤμους μου φορεῖν ἄμεγα καὶ δυσβάστακτον, τὴν φροντίδα τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, εἰς ὃ ἐλπίζω δι' ἐσὺν Του νὰ μὴ κατασχυνθῶ. . . ἀλλ' ἐγὼ ἀποβλέπω εἰς ὑψηλότερα. Ἐπεθύμουν ἐνὰ εὖρον τοὺς ὄραιους τύπους τῶν ἀρχαίων οἰκοδομῶν· δὲν ἤξεύρω ἂν τὸ πέταγμα μου ὁμοιάσῃ τὸ τοῦ Ἰκάρου, κτλ.» Σύμφωνα δὲ μετὰ τὰ γραφόμενα πράττων, ἀπέστειλε διαφόρους ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντολὴν ἔχοντας νὰ ἀντιγράψωσι τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης μνημεῖα.

Ὁ Ῥαφαήλ εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἐνδόξων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἀνταμείβθη πρὸ τοῦ θανάτου τῶν. Πάπαι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες τὸν ἐτίμησαν ζῶντα καὶ τὸν ἐδράβευσαν. Ἄφθονα ἔχων τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως, ἔζη βίον λαμπρὸν ὡς οἱ μεγάλοι ἄρχοντες τῆς Ῥώμης· ἐκτὸς δὲ τῶν ἀξιομάτων ἅτινα ἀνεφέραμεν, ἐλέγετο ὡς βέβαιον ὅτι ὁ Πάπας Λέων ἐσκόπευε νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ Καρδινάλιου. Ἀλλὰ καὶ τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ὑπεροχῆς αὐτοῦ ἔκαμε τὴν εὐγενεστέρην χρῆσιν· δὲν ἀπέπεμψε ποτε ἄπρακτον ἄνθρωπον, ζητοῦντα παρ' αὐτοῦ χρηματικὴν συνδρομὴν ἢ ἄλλην τινὰ βοήθειαν· ἰδίως δὲ ἦτο γενναῖος καὶ μεγαλόδωρος πρὸς τοὺς πολυπληθεῖς μαθητὰς του, μετὰ τῶν ὁποίων εἰργάζετο, διανέμων εἰς αὐτοὺς τὴν ἐργασίαν βαθμολογικῶς καὶ μετὰ τὴν μεγαλητέραν τάξιν· διὸ καὶ εἰπέ τις τῶν νεωτέρων περὶ αὐτοῦ ὅτι «ἐξωγράφει ὁ Ῥαφαήλ καθὼς ἐβάσιλευεν ὁ Ναπολέων.»

Παρακτὸς δὲ τοῦ ὕλικου πλοῦτου παρεῖχεν εἰς ὄλους ἀκένωτον τὸν πλοῦτον τῆς εὐφυΐας του, ὀδηγῶν καὶ συμβουλεύων ὄλους ὅσοι ἤθελον λάβει ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς του. Τοσαύτη ἦτο κατὰ τοῦτο ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας καὶ τῆς γλυκύτης τοῦ ἤθους του, ὥστε πολλάκις ἐνφ' εὐρίσκετο ἐργαζόμενος, ἂν ἤθελέ τις ζητήσει παρ' αὐτοῦ εἰκόνα τινὰ, ἀφίνων παραχρῆμα τὴν ἐργασίαν του, ἔτρεχεν εἰς ἔρευναν τοῦ ζητουμένου πράγματος. Διὰ τοῦτο καὶ τόσον μεγάλη καὶ ἀ-

παραδειγματιστος ἦτο ἡ ἀγάπη τῶν μαθητῶν καὶ ὁμοτέχνων του πρὸς αὐτὸν, ὥστε ποτὲ, λέγουσι, δὲν ἀπήρκετο εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Πάπα Χορδίου νὰ τὸν ἀκολουθῶσιν ἐπικεινὰ τῶν πενήτην τε ζωγράφων, ἀνδρῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦστον διακεκριμένων καὶ ὀνομαστῶν. Ὅτι ὅμως πρὸ πάντων τιμᾶ τὸν Ῥαφαήλ εἶνε ἡ ἐντελής ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ἐπιβόης καὶ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ διετῆρει μεταξὺ ὄλων τούτων τῶν τεχνιτῶν, καὶ δι' ὧν, ὡς λέγει τις τῶν ἀρχαίων βιογράφων του, ἀπέδειξε ψευδόμενον τὸν εἰπόντα «Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτων τέκτονι.» Καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ διάγωσιν ἄλλως οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ φίλοι του, ἐνφ' ἤκουον αὐτὸν πολλάκις εὐχαριστοῦντα τὸν Θεὸν ὅτι ἐγεννήθη σύγχρονος τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου;

Ἦτο ὁ Ῥαφαήλ χαρῖεις καὶ εὐειδέστατος τὴν ὄψιν· μέτριον εἶχε καὶ κανονικώτατον τὸ ἀνάστημα, σύμμετρα καὶ ἀρμονικώτατα τὰ μέλη, τὸ πρόσωπον ὡσεὶ δὲ, τὴν κόμην μέλαιναν καὶ μακρὰν, ἀφθόνως κυματομένην ἐπὶ τῶν χαριεστῶν ὤμων του, τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, τὸ βλέμμα γλυκύτατον, τὸν λαιμὸν λευκώτατον, μακρὸν καὶ στρογγύλον, τὸν πώγωνα μικρὸν, τοὺς ὀδόντας λευκοτάτους· ἔφερεν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τοὺς τύπους ὄλους τῆς θεῖας ἐκείνης καλλονῆς, τῆς ὁποίας ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς ἱερεὺς. Λάτρις δὲ ὢν αὐτὸς τοῦ κάλλους, ἀπέδωκε πρὸς τὸν ἔρωτα λατρείαν περισσοτέραν ἴσως τοῦ θείου. Ἐνισχυοῦντο ποτὲ ζωγραφῶν τὸ παλάτιον πλουσιωτάτου τινὸς κατοίκου τῆς Ῥώμης φίλου του, Λύγουστίνου Πίζου καλουμένου, ὅπερ σήμερον ἀνήκει εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Νεαπόλεως. Ὁ εἰρημένος Γίξης ἔδλεπε μετὰ λύπην του ὅτι ἡ ἐργασία ἐπροχώρει βραδέως, διότι ὁ Ῥαφαήλ ἐξήρχετο πολλάκις τῆς ἡμέρας· ζητήτας δὲ νὰ μάθῃ παρ' ἄλλων τὴν αἰτίαν, ἤκουσεν ὅτι ὁ θεῖος ἀριστοτέχνης ἤρατο ὡς ἄγγελος καὶ ἐπεσκεπτετο συχνάκις τὴν ἐρωμένην του. Ἐβιάσθη λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς Γίξης νὰ ἐτοιμάσῃ μέρος τοῦ παλατίου του εἰς κατοικίαν πρόσκαιρον αὐτῆς, καὶ ἔκτοτε ἡ ἐργασία τοῦ Ῥαφαήλ ἐπροχώρησε καὶ εὐωδῶθη.

Λέγεται κοινῶς ὅτι τοῦ ἔρωτος τούτου αἱ παραφοραὶ καὶ καταχρήσεις ἐπέφερον τὸν ἄωρον θάνατον τοῦ Ῥαφαήλ· διότι, ἀτακτῆτας ποτὲ παρὰ τὸ σύνθετος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πυρέσσων· οἱ δὲ ἱατροὶ, εἰς τοὺς ὁποίους αἰδοῦς χάριν δὲν ἐφανέρωτε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς νόσου του, ἐκλαθόντες αὐτὴν φλόγωσιν, τὸν ἐφλεβοτόμησαν, καὶ οὕτως ἀποκαταρτήσας ἀπέθανεν. Ἄλλοι δὲ διαφοροτρόπως διηγοῦνται τὴν αἰτίαν

τοῦ θανάτου του. Κατ'αυτοὺς, μαθὼν ὅτι πρὸ πολλῆς ὥρας τὸν ἐξήτει ἀνοπομόνως ὁ Πάπας, ἔδραμεν ἀπνευστί πρὸς τὸ Βατικανόν, καὶ ἰδρῶσας ἀπέθανεν ἐκ περιπνευμονίας. Ἐξέπνευσε δὲ, κατὰ σύμπτωσιν περιεργόν, τὴν μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ 1520 ἔτους, ἐβδόμην τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ὥραν τρίτην τῆς ἡμέρας, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, ἔτων τριάκοντα ἑπτὰ καὶ ἡμερῶν δέκα. Ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς πρὸ τοῦ θανάτου του τὰ θρησκευτικὰ του χρέη, ἀρῆκε κληροδοτήματα διάφορα εἰς τοὺς φίλους του καὶ εἰς εὐσεβῆ κατὰ τὰς ἐπισημοὺς δὲ αὐτοῦ ἀνέδειξε τοὺς δύο ἐπιστηθίους μαθητὰς του Ἰούλιον τὸν Ῥωμαίων καὶ Φραγκίσκον τὸν Πέννην.

Ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πανθέου, θρηγούσης εἰς τὴν ἐκφωρὰν αὐτοῦ πάσης τῆς πόλεως. Ἐρέρετο δὲ ἐμπροσθεν τοῦ λειψάνου, ὡς σημαία ἐνδοξοῦ ὁ μέγας πίναξ τῆς Μεταμορφώσεως, τὸ τελευταῖον τῶν ἀριστουργημάτων του. Πλὴν καιρὸν μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ κοινὴ διὰ τὴν στέρησιν αὐτοῦ λύπη δὲν ἠλαττώθη. « Εἴμεθα εἰς τὴν Ῥώμην, ἔγραψεν ὁ περίφημος Βαλτάσαρ ὁ Καστιλιώνης πρὸς τὴν μητέρα του, ἀλλὰ μᾶς φαίνεται ὅτι δὲν εἴμεθα, ἀφοῦ δὲν ἔχομεν πλέον τὸν Ῥαφαήλ. » Ὁ ἐπίσης περίφημος Καρδινάλιος Βέμβος συνέταξε, κατὰ διαταγὴν τοῦ Πάπα, τὴν ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐπιγραφὴν, τῆς ὁποίας οἱ τελευταῖοι στίχοι ἔχουσι τὴν ἐξῆς ἔννοιαν:

« Οὗτός ἐστιν ὁ Ῥαφαήλ, τὸν ὁποῖον καὶ ζῶντα αἰφροβήθη ἡ φύσις, μὴ νικηθῆ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀποθανόντα, μὴ συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ. »

Ο ΕΡΩΔΙΟΣ.

Πρωτίστη ιδιότης, ἣν κέκτηται τὸ ὄλιγον γνωστὸν τοῦτο πτηνόν, τοῦ πηγνύειν τὴν φωλεάν του ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν δένδρων, σπανίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν θάμνων, παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προφητάνακτος, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν ὅπως ποιήσῃ μνηεῖαν περὶ τούτου ἐν τῷ θαυμασίῳ ἐκείνῳ Προομιμακῷ ψαλμῷ, ἐν ᾧ παριστᾷ τὸν ἐρωδιὸν οἰκοδομοῦντα τὴν φωλεάν αὐτοῦ ὑψηλοτέρων πάντων τῶν πτηνῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν προαιωνίων κέδρων τοῦ Λιβάνου, ἃς ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου. « Ἐκ εἰς τρουθία ἐνοσσεύσουσι· τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ κοιτοικία ἡγεῖται αὐτῶν. »

Τὸ μονάζον τοῦτο καὶ ἐνταῦτ' ἀποδημητικὸν πτηνόν, ὅπερ ὀλοκλήρους ὥρας πολλάκις μένει ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδός, ἔχει τριῶν ποδῶν καὶ τριῶν δακτύλων μήκος ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ ῥάμφους μέχρι τῶν ὀνύχων, δύο δὲ ποδῶν καὶ δέκα δακτύλων μέχρι τῆς ἄκρας τῆς οὐράς· τὸ πλάτος τῶν ἀνωγμένων πτερύγων αὐτοῦ εἶνε πέντε ποδῶν, καὶ ὅμως δὲν ζυγίζει εἰμὴ τρεῖς λίτρας ὡς ἔγγιστα.

Τὰ πτερά αὐτοῦ εἰσὶ γενικῶς κυανόλευκα ἢ στακτερά, τὸ μέτωπον καὶ ἡ ἄκρα τῆς κεφαλῆς λευκά, τὸ δὲ ἰνίον κοσμεῖται ἀπὸ μέλανα λόφον, συγκεκλιμένον ἐξ εὐκάμπτων καὶ εὐκινήτων πτερῶν. Τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ εἶνε λευκὸν καὶ πεποικιλμένον ἀπὸ μέλανα στίγματα, τὸ δὲ κάτωθεν στολίζεται ἀπὸ πτερὰ λευκομέλανα καὶ στενά· τὰ πτερά τῶν ἐρωδιῶν εἰσὶ κατ'ἀναλογίαν μεγαλύτερα παντὸς ἄλλου πτηνοῦ καὶ πολὺ κυρτά, πλήττουσι δὲ τὸν ἀέρα διὰ κινήσεως ὁμαλῆς καὶ κανονικῆς, καὶ ὁμοιόμορφος περυσισμὸς ὑψώνει καὶ φέρει τὸ τόσον ἰσχνόν καὶ λεπτὸν σῶμά των εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὥστε δὲν θεωροῦνται πόρρωθεν εἰμὴ πτέρυγες ἀνευ φορτίου, ἕως οὗ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ σύννεφα.

Ὁ ἐρωδιὸς ζητεῖ πανταχοῦ τὴν γειτονίαν τῶν λιμνῶν, ποταμῶν καὶ τελαμάτων. Ὄταν ἐνεδρεύῃ τοὺς ἐκ τοῦ σύνεγγυς διαβαίνοντας θαλάσσους καὶ ἰχθύας, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν πρωτίστην αὐτοῦ τροφήν, ἐμβαίνει εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τῶν γονάτων, ἔχων τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν ποδῶν, καὶ ἀφοῦ περιμεῖνῃ με ὑπομονὴν τὴν κατάλληλον στιγμὴν διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν λείαν του, ἐξαπλῶνε αἰφνης τὸν μακρὸν αὐτοῦ λαιμὸν καὶ διατρυπᾷ αὐτὴν διὰ τοῦ ῥάμφους. Πιλλὰκις ἀπόλλυται ἐξ ἀσπιτίας, ἢ ὑποφέρει μακρὰν πείναν ἕνεκα τοῦ κατακαλύπτοντος τὰ ὕδατα πάγου, ὅπου καταπίνει ἐξ ἀνάγκης τὴν λεγομένην ὑδατώδη φακὴν καὶ ἄλλα μικρὰ φυτά.

Τὸ σκυθρωπὸν καὶ μονάζον τοῦτο πτηνόν δὲν ζητεῖ ποσῶς τὴν σκέπην τῶν δένδρων, καθὼς τὰ ἄλλα πτηνὰ, ἀλλὰ μένει πάντοτε ἀσκεπὲς ἐπὶ πασσάλου ἢ ἐπὶ λοφίσκου ἐν μέσῳ λειμῶνος κατεκλυσμένου. Οἱ ἐρωδιοὶ δὲν περιίπτανται συνήθως εἰμὴ κατὰ τὴν νύκτα, ἀπερχόμενοι εἰς τὰ πλησίον ὑψίκομα δάση, ὅθεν ἐπιστρέφουσι πρὸ τῆς ἡμέρας· τότε ἀκούεται εἰς τὸν ἀέρα φωνὴ ξηρὰ καὶ ὀξεῖα, ἣτις δύναται νὰ παραθληθῆ πρὸς τὴν τοῦ χηνός, ἐάν δὲν ᾔτο μελαγχολικώτερα καὶ βραχυτέρα. Εἰ καὶ μονάζοντες ὅμως καὶ εὐαριθμῶς διατῶμενοι, εἰσὶν ἄξιωσημεῖται διὰ τὴν ταχεῖαν πτησίν των, διότι οὐδὲν πτηνόν ἀπέρχεται τόσον μακρὰν εἰς τὰ ἀντίθετα κλίματα ὅσον αὐτό.

Οἱ ἐρωδιοὶ ἀποφεύγουσι κατὰ τὴν ἡμέραν τὸν ἄνθρωπον. Ὄταν προσβάλλωνται ὑπ' αἰσίου ἢ ἑρακος, δὲν ὑπεκφεύγουσι τὰς προσβολὰς τῶν ἐχθρῶν των, εἰμὴ ὑψούμενοι εἰς τὸν αἰθέρα καὶ προσπαλοῦντες νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω ἐκείνων· ὡς τελευταίαν δὲ ἀμυναν, ὅταν πλέον δὲν δύνανται νὰ ἀποφύγωσι τὴν προσβολὴν τοῦ σαρκιφάγου πτηνοῦ, θέτουσι τὴν κεφαλὴν των ὑπὸ τὴν πτέρυγα καὶ παρουσιάζουσι τὸ ὄξύ αὐτῶν ῥάμφος πρὸς τὸν ἄρπαγα, ὅστις, ἐπιπίπτων κατ' αὐτοῦ μετὰ μεγάλης ὀρμῆς, τρυπάται ὑπὸ τοῦ ῥάμφους.

Ὄταν συλληφθῆ τὸ πτηνόν τοῦτο ἐφθον οὐδεμίαν τροφήν δύναται νὰ δεχθῆ, ἐξερεύγεται μάλιστα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐπειράθησαν νὰ τὸ κάμωσι νὰ καταπῆ, καὶ ἡ μελαγχολία, νικῶσα τὴν φυσικὴν τῆς διατηρήσεώς του ὀρμὴν, παραδίδει αὐτὸ εἰς νέκρωσιν· ἀλλὰ νέον ζωογενῆν, τρώγει τὰ ἐντόσθια τῶν ἰχθύων καὶ ὠμὸν κρέας, συνειθίζει ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐξημέρωσιν, διατῶται μετὰ τῶν ὀρνίθων καὶ γίνεταί μάλιστα ἐπιδεκτικὸν κινήσεών τινων διδακτικῶν, ὡς παραδείγματος χάριν τὸ νὰ περιτελιίσῃ τὸν λαιμὸν του περὶ τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, κτλ.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐσφαλμένως ἐνόμιζον ὅτι τὸ πτηνόν τοῦτο ὑποφέρει ἀλγηδόνας κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ γάμου του. Οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι, παρατηρήσαντες μετὰ περιεργείας τὸν βίον καὶ τὰς ἐξαιτίας αὐτοῦ, ἀπέβριψαν τὴν περὶ τούτου γνώμην τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Πλινίου καὶ Θεοφράστου.

Τὸ κρέας τῶν ἐρωδιῶν δὲν εἶνε καλὸν φαγητόν, ἐν καὶ ἄλλοτε ἀπετέλει βασιλικὸν κυνήγιον· ἀλλ' ἡ θήρα του παρεῖχε λαμπρὰ πτερά, καὶ ἐχρησίμευε πρὸς διασκέδασιν τῶ ἡγεμόνων.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ πτηνόν τοῦτο εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τουρνα· διατρέφεται δὲ εἰς πολλῶν πλουσίων τὰς οἰκίας, διεγέρων ἀρκούντως τὴν περιέργειαν ὡς ἐκ τοῦ λευκοφάου πτερώματός του καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἀναστήματός του.

ΤΟ ΚΙΝΕΖΙΚΟΝ ΠΛΟΙΟΝ.

Ο δούλος πολλάκις νικᾷ τὴν δύναμιν. Μεταξὺ τῶν πρώτων κυριαρχῶν τῶν Ἰνδῶν καὶ Σινδῶν, ἰσχυρότερος ἦτο ὁ ἡγεμὸν τοῦ Σουράν. Ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐπισκύνουν αὐτόν, ἐκτὸς τοῦ τῆς Κίνας· ἡ ἐξαιρέσις αὕτη, δυσχεροῦστα πολὺ τὸν μονάρχην, ἠνάγκασεν αὐτόν νὰ συλλέξῃ ἀπειράριθμον στρατὸν διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς κατάκτησιν τούτου τοῦ τόπου, αὐτὸς, ὁ ὁποῖος πανταχοῦ εἰσῆλθε νικη-

τῆς καὶ τροπαιοῦχος, ἐθιχάτωσαν ἰδιωχείως πολλοὺς σουλτάνους καὶ ἐνυμφεύθη τὰς θυγατέρας των. Ὄταν ἠκούσθη εἰς Κίναν ὅτι ὁ ἡγεμὸν τοῦ Σουράν ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτῆς καὶ προσέβαλεν ἤδη τὸν τόπον τοῦ Ταμσάκ, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας κατελήθη ἀπὸ μεγάλην ταραχὴν, καὶ συγκαλέσας εἰς ἕκτακτον συμβούλιον ὄλους τοὺς Μανδαρίνους καὶ ἀξιωματικούς του, τοῖς ἐζήτησε συμβουλὰς περὶ τοῦ πρακτέου. Τότε εἰς σοφὸς Μανδαρίνος προβάς, ἐμπροσθέν του, ἀκύριε τοῦ παντός, τῷ λέγει, ὁ δούλος σου γνωρίζει τὸ μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ κοινῶ ἐχθροῦ, καὶ ζητεῖ τὴν ἀδαιαν νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Ἐπινεύσαντος τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Μανδαρίνος διατάσσει πάραυτα νὰ ἐρπλιώσῃ μέγα πλοῖον, νὰ φορτώσωσιν εἰς αὐτὸ ποσότητα βελονῶν λεπτῶν ἀλλ' ἔσκωριασμένων, καὶ νὰ φυτεύσωσιν ἐν αὐτῷ πυκνοφυλλὰ δένδρα κα α χ α μ α κ η ς καὶ β ι ρ α δ α ς. Συγκροτήσας δὲ τὸ πλήρωμα ἐκ γερόντων φαλακρῶν καὶ ἀνευ ὀδόντων, διευθύνθη πρὸς τὴν Ταμσάκ, ὅπου προσωμίση μετὰ τινα χρόνον.

Ὄταν δὲ ὁ ἡγεμὸν τοῦ Σουράν ἔμαθεν ὅτι πλοῖον ἐφθασεν ἀπὸ τὴν Κίναν, ἐπεμφεν ἀγγελιαφόρους διὰ νὰ μάθωσιν ἀπὸ τὸ πλήρωμα πόσον ἀπέτρεχεν ὁ τόπος των. Οἱ ἀγγελιαφόροι ἦλθον πρὸς τοὺς Κινέζους ἐρωτῶντες τὰ προστεταγμένα, οὗτοι δὲ ἀπεκρίθησαν: « Ὄταν ἀνεπατάσαμεν τὰ ἱστία εἴμεθα ἐτι νέοι, καὶ δυσφοροῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης ἔσπερούμεθα τὴν πρασινάδα τῶν δένδρων αὐτῶν καὶ π τὸς δ δένδρα μας ξα

ἴσθηκαν: α υ κ η σ α α υιοηρας βάβδους; ὅτε ἀπεπλεύσαμεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Κίνας ἦσαν χονδραὶ ὡς βραχίονες, καὶ τῶρα ἡ σκωρία τὰς ἐφθαιρε σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου. Δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, τὰ ὁποῖα παρῆλθον ἐπὶ τῆς θαλασσοπλοίας μας, ἀλλὰ δύνασθε νὰ ὑπολογίσητε αὐτὰ κατὰ τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας ἐξεθέσαμεν εἰς ὑμᾶς. » Οἱ ἀγγελιαφόροι ἀνέφερον εἰς τὸν ἡγεμόνα τοῦ Σουράν ὅτι ἤκουσαν οὕτως δὲ, πιστεύσας τοὺς λόγους τῶν Κινέζων, καὶ ὑπολογίσας ὅτι ὁ τόπος των ἀπέχει διάστημα ἀπέραντον, ἔκρινε φρονιμώτερον νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ τεθεῖς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπικρατίαν του.

Κακοῦργος, ἐρωτώμενος ἂν ἀληθῶς ἐπραξεν
δλα τὰ κακοῦργήματα, ἐφ' οἷς κατηγορεῖτο, « Ἐ-
πραξα καὶ ἄλλο χειρότερον! ἀπεκρίθη. — Τὸ
ποῖον; — Τὸ νὰ σταθῶ νὰ μὲ συλλάβουν. »

Ἐπιστάτης χωρίου τινός, δίδων εἰς τὸν πρω-
τοῖερά λογαριασμὸν τῶν δαπανηθέντων πρὸς κό-
σμον τῆς Ἐκκλησίας χρημάτων, μεταξὺ ἄλλων
ἄρθρων ἔθεσε καὶ τὸ ἐξῆς: « Εἴκοσι σολδία διὰ
τὸ κρέμασμα τεσσάρων Ἀγγέλων ὑπεράνω τοῦ
Θυσιαστηρίου. »

Μαθηματικός τις ἐμβῆκεν εἰς πορθμεῖον διὰ νὰ
διέλθῃ τὸν ποταμὸν. Διαρκῶντος τοῦ πλοῦς, ἠ-
ρώτησε τὸν πορθμεῖα ἂν ἐγνώριζεν Ἀριθμητικήν.
— « Ὅχι, Κύριε, ἀπήντησεν οὗτος· πρώτην
φορὰν σήμερον ἀκούω τὸ ὄνομά της. — Μὲ κα-
κορφαίνεται πολὺ, ἐπανελάθεν ὁ μαθηματικός, δι-
ὅτι ἐχάθη ἓν τέταρτον τῆς ζωῆς σου. » Μετ' ὀ-
λίγας στιγμὰς, ἠρώτησε πάλιν τὸν πορθμεῖα ἂν
ἐγνώριζε τίποτε περὶ τῶν μαθηματικῶν· ὁ πορ-
θμεὺς μειδιάσας ἐπανελάθε τὰ αὐτά. — « Αἶ-
λοιπόν, εἶπεν ὁ μαθηματικός, ἐχάθη καὶ ἄλλο
τέταρτημόριον τῆς ζωῆς σου! » Καὶ τρίτη ἐρώ-
τησις προετάθη εἰς τὸν πορθμεῖα ἂν ἔμαθέ ποτε
Ἀστρονομίαν, πλὴν καὶ εἰς ταύτην ἡ αὐτὴ ἐδόθη
ἀπάντησις παρὰ τοῦ πορθμεῖος. — « Αἶ φίλε μου,
ἤξευρε ὅτι καὶ ἄλλο τέταρτημόριον τῆς ζωῆς
σου ἐχάθη. » Τὴν στιγμήν ταύτην τὸ σκάφος,
παρασυρθὲν ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ βέματος, προσέ-
κρουσεν εἰς ἓνα βράχον καὶ κατατρυπηθὲν κατε-
ποντίζετο· ὁ πορθμεὺς ἀναπηδῆσας ἐξέβαλε τὸ
φόρεμά του, καὶ μετὰ προθυμίας πολλῆς ἠρώτη-
σε τὸν φιλόσοφον ἂν ἐγνώριζε νὰ κολυμβᾷ. Ἀ-
παντήσαντος δὲ αὐτοῦ ἀποφατικῶς, — « Αἶ
λοιπόν, φίλε μου, εἶπεν ὁ πορθμεὺς, σὲ εἰδοποιῶ
ὅτι ἐχάθη ὅλη σου ἡ ζωὴ, ἐπειδὴ τὸ πορθμεῖον
καταποντίζεται! »

Πτωχὸς τις τεχνίτης ἐδάνεισεν ἓν τάλληρον
εἰς τὸν γείτονά του, ὅστις δὲν εἶχε, φαίνεται,
πολλὴν ὀρεξίν νὰ τοῦ τὸ ἀποδώσῃ. Ὁ δανειστής,
ἐν ἀνάγκῃ εὐρισκόμενος, τὸν λαμβάνει μίαν ἡ-
μέραν κατὰ μέρος, καὶ τὸν παρακαλεῖ ἐπιμόνωσ
νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον εἰς αὐτόν. — « Π-
σύχασε, φίλε μου, τῷ λέγει ὁ ἄλλος, ἐντὸς ὀλί-
γου θὰ σὲ πληρώσω εἴτε μὲ τὸν ἓνα τρόπον εἴ-
τε μὲ τὸν ἄλλον. — Πλὴν σὲ παρακαλῶ, ἀπὴν-
τησεν ὁ ἀγαθὸς τεχνίτης, ὁ τρόπος αὐτὸς νὰ ὀ-
μοιάξῃ τὸ τάλληρόν μου! »

Ὁ Μαρμοντέλλος, ὅστις ἐποίει ἀθλιεστάτους
στῆχους, ἐνόμισε πρέπον νὰ συγγράψῃ περὶ ποι-
ητικῆς τέχνης, καὶ νὰ περιγράψῃ τὴν θεωρίαν
τέχνης, τὴν ὁποίαν τὸσον ἀθλιεστάτα ἐνόησε. Ὁ
Πίρων, ἀναγνώσας τὴν ποιητικὴν ταύτην, ἀνε-
κράξεν: « Ὁ Μαρμοντέλλος εἶνε ὡς ὁ τῶν Ἐ-
βραίων νομοθέτης· δεικνύει εἰς ὅλον τὸν κόσμον
τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, εἰς ἣν δὲν θέλει εἰσ-
έλθει ποτὲ ὁ ἴδιος. »

Μαλέκ, ὁ Βεζίρης τοῦ Καλίφου Μοσθούδη, ἠτ-
τήσας κατὰ κράτος τὸν χριστιανικὸν στρατὸν,
συνέλαθεν αἰχμάλωτον καὶ αὐτὸν τὸν Αὐτοκρά-
τορα. Προσκαλεσάμενος δὲ αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν
του, τὸν ἠρώτησε μὲ ποῖον τρόπον ἐπεθύμει νὰ
τὸν μεταχειρισθῇ. — « Ἄν κάμνης τὸν πόλεμον
ὡς βασιλεὺς, ἀπήντησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπόδος
μοι· εἰς τὸ Κράτος μου· ἂν τὸν κάμνης ὡς ἐμ-
πορος, πώλησόν με, ἂν δὲ τὸν κάμνης ὡς μακελ-
λάρης, σφάζον με. » Ὁ Ὀθωμανὸς ἀξιωματικός
ἀπέπεμψεν αὐτὸν πάραυτα, θαυμάσας τὴν ἐπι-
μόνοιάν του.

Γασκόνος τις ἔλεγεν: « Ἐχω τὸσον ἀρειμά-
νιον καὶ τρομερὸν τὸ ἦθος, ὥστε, ὅταν ἀτενίζω
εἰς τὸ κάτοπτρον, τρέμω φοβούμενος [τὸν ἴδιον
ἑαυτόν μου. »

ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

Ἄμα τὸ σκότος τῆς νυκτὸς διαλυθῆ καὶ φύγῃ
καὶ ἡ πρωία τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνάς της σκορπίσῃ,
ἐπὶ τῆς γλῶσσης τὸ ἄβρον λευκόρροδον ἀνοίγει
τὸν θεῖον κάλυκά του,
καὶ συγχωρεῖ τὸν ὀφθαλμὸν τυχόντος διαβάτου
εἰς τὰ παρθένα κάλλη του ἀνέτως νὰ τρυφήσῃ·
Τὰ βλέμματα τὰ πρωινὰ ἀπόφυγε, φίλτάτη,
μὴ πράττης ὅ,τι πράττει
τὸ λευκόρροδον.

Εἰς τὰς ἀνθούσας πρασιάς ἐρημικῶν λειμώνων,
θπου γλυκὺς ὁ Ζέφυρος καὶ μυρωμένος πνεῖ,
τὸ ἀφελὲς λευκάνθεμον νὰ περιτρεχῇ μόνον
ἐπιθυμίαν ἔχει.
Ὁ Ζέφυρος κατόπιν του ἐρωτευμένος τρέχει·
τὸ φθάνει, τὸ ἀσπάζεται. . . . ἐκεῖνο πλὴν ἐκπνέει.
Καὶ τοῦ Ζεφύρου τὴν πνοὴν ἀπόφυγε, φίλτάτη,
μὴ πράττης ὅ,τι πράττει
τὸ λευκάνθεμον.

Ο ΕΝΑΞΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΟ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΠΛΑΝΗΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Α.

Περιγραφή τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ
συστήματος.« Ἐπίσταται δὲ τροπὸς οὐρανοῦ, καὶ τὰ
« ἐν οὐρανῷ ἔγνωσ. » ΙΟΒ. ΑΗ'. 33.

Τὸ ἡμέτερον ἀτήμαντον καὶ ἀπλόυστα-
τον σχετικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα πλανητικὸν σύ-
στημα, εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τῆς ἐπι-
στήμης, συνίσταται ἐκ τοῦ Ἡλίου, κέντρου φω-
τὸς, θερμότητος καὶ ζωῆς εἰς τὰ λοιπὰ σώματα
τοῦ συστήματος τούτου, ἐξ 74 περίπου πλανη-
τῶν διαφόρου μεγέθους, ἐξ εἴκοσι καὶ ἐνός δο-
ρυφόρων ἢ σεληνῶν καὶ τινος μυριάδος κομητῶν,
ἐξ ὧν τινὲς μένουσι μονίμως ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ
ἡμετέρου πλανητικοῦ κόσμου, ἄλλοι δὲ βυθίζον-
ται ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτά-
σεις τῶν οὐρανῶν, μεταβαίνοντες ἴσως εἰς ἄλλα
συστήματα, ὡς ὑπερεχούσης ἐπ' αὐτοὺς τῆς ἔλ-
ξεως ἄλλων ἡλίων μεγαλητέρων τοῦ ἡμετέρου.
Εἰς ταῦτα δὲ δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν, ὡς συ-
στατικὰ μέρη τοῦ συστήματος τούτου, πρῶτον
μὲν νεφελοειδῆ τινὰ δακτύλιον μεταξὺ τῆς τρο-
χίας τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀρροδίτης, περιστρε-
φόμενον περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα καὶ προξε-
νοῦντα τὸ ζωδιακὸν φῶς, δεύτερον δὲ, πλῆθος
σκοτεινῶν ἀστεροειδῶν λίθων, τῶν ὁποίων αἱ
τροχιαὶ τέμνουσι τὴν τῆς Γῆς ἡ ἀπομακρύνονται
ἀπ' αὐτῆς ὀλίγον, καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐξηγοῦν-
ται, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, οἱ διαθέοντες ἀστέρες,
αἱ βολίδες καὶ οἱ ἀερόλιθοι.

Οἱ ἀρχαῖοι ἀστρονόμοι ὑπελάμβανον ὅτι περι-
ωρισμένος τις ἀριθμὸς πλανητῶν δορυφορεῖ τὸν
Ἡλίον, καὶ ἀνεβίβαζον αὐτοὺς μέχρι τῶν πέντε
ἢ ἐπτά, τουτέστιν ὅσοι ἦσαν ὁρατοὶ διὰ γυμνῶν
ὀφθαλμῶν, ἕως οὗ αἱ ἀκριβέστεραι ἐρευναι τῶν
νεωτέρων ἀστρονόμων, βοηθουμένων ὑπὸ τῆς θαυ-
μασίας τελειοποιήσεως τῶν ἀστρονομικῶν ἐργα-
λείων, ἠῤῥησαν τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν. Τίς δὲ οἶδεν

Ἐπὶ πυκνὰ φυλλώματα τὰ ἔκ ὑποκρύπτου
τὴν ταπεινὴν τῶν βλάστησιν ὡς αἱ ἀθῶαι κόραι,
καὶ τοὺς γλυκαῖς τῶν ἔρωτος τερπνῶς ἀποκαλύπτου,
ὁπότεν γλυκοχόνη
τὰς ἀργυρὰς ἀκτῖνάς της ἐαρινῆ σελήνης
καὶ ἠλαρῶς προσμειδισθῶν τοῦ ἕαρος αἱ ὥραι.
Εἰς βάθος δάσους σκιερῶν ἄς φύγωμεν, φίλτάτη,
ἐκεῖ μᾶς προφυλάττει
ἡ πυκνότης του.

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΔΗΣ.

ΛΟΓΟΠΑΙΓΓΙΑ ΕΝΣΤΙΧΑ.

11.

Σὺ τραγωδεῖς μελωδικά, καὶ τοὺς ἀέρας μία
μύρου ἀναθυμιάσις πληροῖ, ὡ ἔρασμία.

12.

Τὰ φύλλα τῆς καρδίας μου κρατεῖς καὶ ξήρανέ τα,
ἡ δὸς αὐτοῖς ἀναψυχὴν καὶ δροσισμὸν, Ἄ ννέ τα!

13.

Σὺ κελαδεῖς ὡς ἀηδὼν, κ' ἐγὼ νὰ μέλω μὲν εἰ
τοῦ ἔρωτός μας τὰς πικρὰς στιγμὰς, ὡ Μελπομένη!

14.

Ὁ πάσγων χειμῶνα τὸ ἔαρ αἰτεῖ,
κάγῳ τὴν φίλιαν τὴν σὴν, Ἄ ρε τή.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

11.

Δίσκον εἶμι καὶ ὄζυ· μεγάλη διαπράττω,
τὸν κόσμον ὅλον, κἂν μικρὸν, κινῶ καὶ συνταράττω.
Συνθήκας κλείω τῶν ἐθνῶν καὶ δένω συμμαχίας,
ἀνακινῶ πρὸς τοὺς μακρὰν τὰς ἄλλων διανοίας,
ὡς ἄλλη σάλπιγξ. Πλὴν ἐὰν μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
μονόποδα μικρὸν πολὺ κύκλωπα καταστήσεις,
φέροντα ἡμισέληνον, φίλε, ἐπὶ τῶν νότων
καὶ γρήσιμον πρὸς ἐνώπιον τμημάτων διεστῶτων.
Τὸν πόδα ἢ τὸν ὀφθαλμὸν ἂν αἰφνης μοῦ συντρίψῃς,
ἄγρηστος μένω καὶ εὐθὺς ἴς τὸν δρόμον θὰ μὲ βύψῃς.

12.

Εἶμι δῆμος κ' ἐπὶ νήσου μίξ Ἑλληνίδος κείμεναι,
πλὴν εἰς τῶν σοφῶν τοὺς οἴκους στολισμὸς μεγάλος εἶμαι·
τείνων χεῖρα πρὸ τοῦ στήθους, ὡσπερ ἀληθὴς ἐπαίτης,
ἐπ' αὐτῆς συγνὰ μὲ φέρεις ἐν καιρῷ τῆς σῆς μελέτης.

13.

Ὅ,τι σημαίνω ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν σημαῖνω.
Ἄν κόλης μου τὴν κεφαλὴν,
μὲ ἀπορίαν σου πολλὴν
θελεῖς ἰδεῖ πῶς καὶ τμηθεῖς πάλιν ὁ ἴδιος μένω.

Ζ. ΜΗΣΤΑΚΗΣ.

ΛΥΣΙΣ

ΤΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 10

ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Γόνος — μόνος — πόνος — φόνος — τόνος — ὄνος.

ἂν μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων, τελειοποι-
ηθέντων ἔτι περισσότερον τῶν τηλεσκοπίων, ὁ-
ποῖαι σημαντικὰ προσθήκαι θέλουν γίνεαι εἰς τὸν
σήμερον ὡς τέλειον νομιζόμενον κατάλογον τῶν
ἀπαρτιζόντων τὸ σύστημα ἡμῶν πλανητῶν;

Οἱ τέως γνωστοὶ πλανῆται καὶ οἱ κυριώτεροι,
ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου εἰς τὸν Ἥλιον
καὶ πρώτου κατὰ τὴν τάξιν, εἰσὶν οἱ ἑξῆς: Ἐρ-
μῆς, Ἀφροδίτη, Γῆ, Ἄρης, Ζεὺς, Κρό-
νος, Οὐρανός, Ποσειδῶν. Ἔως ἑξήκοντα
τέσσαρες λογίζονται οἱ μεταξὺ τοῦ Ἄρεος καὶ
τοῦ Διὸς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων κατὰ τὸν
παρόντα αἰῶνα ἀνακαλυφθέντες μικροὶ πλανῆται,
τοῦ ἀθροίσματος τῶν ὁποίων πρῶτος πρὸς ἡμᾶς
εἶνε ἡ Χλωρίς, ἀκολουθῶς ἡ Ἀριάδνη,
εἶτα ἡ Ἀρμονία, Μελπομένη, Νίκη, κτλ.
καὶ τελευταῖοι, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον μέ-
χρι νέας ἀνακαλύψεως, ἡ Θέμις, Εὐφροσύ-
νη, Ὑγίεια. Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὅλοι οὗτοι
οἱ πλανῆται, οἱ λεγόμενοι τηλεσκοπικοὶ,
διότι διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν ποτὲ δὲν φαίνονται,
περιέχονται ἐντὸς ζώνης τριάκοντα καὶ ἐνὸς ἑ-
κατομμυρίων λευγῶν ἐκτάσεως, ἐνῶ μεταξὺ τοῦ
διαστήματος τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς ἡμετέρας Γῆς,
ὅπερ ἔχει ἕκτασιν τριάκοντα ὀκτῶ ἑκατομμυρίων
λευγῶν, οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν οὐράνιον σῶμα εὐ-
ρίσκεται ἐκτὸς τῶν πλανητῶν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς
Ἀφροδίτης.

Ὁ τελευταῖος πλανῆτης τοῦ ἡμετέρου συστή-
ματος πρὸς τὸ παρὸν εἶνε ὁ Ποσειδῶν, ἀνα-
καλυφθεὶς τῷ 1846 ἐν Βερολίῳ τῆς Πρωσίας,
μέγας πλανῆτης δευτέρου βαθμοῦ (ὑπολογιζόμε-
νου πρώτου βαθμοῦ τοῦ πλανῆτου τοῦ Διὸς), ἐξω-
ρισμένος εἰς τὰ ἀπώτατα ὄρια τοῦ ἡμετέρου
συστήματος, καὶ ἀπέχων τοῦ Ἥλιου περὶ τὰ χί-
λια διακόσια ἑκατομμύρια λευγῶν. Τίς δὲ οἶδεν
ἂν καὶ πέραν τοῦ οὐράνιου τούτου σώματος ὑ-
πάρχει καὶ ἕτερος ἢ καὶ ἄλλοι πολλοὶ πλανῆται,
ἀσυγκρίτως μεγαλύτεροι ἢ μικρότεροι τοῦ Πο-
σειδῶνος, καὶ οἵτινες ποτὲ ἴσως δὲν θέλουν ἀνα-
καλυφθῆ μ' ὅλας τὰς τροποποιήσεις τῆς ἀνθρωπί-
νης ἐπιστήμης; Καὶ ὅμως ἡ θαυμασία ἔλξις τοῦ
Ἥλιου ἐπενεργεῖ ἐπ' αὐτῶν, καὶ συνέχει καὶ τού-
τους κατὰ τὰς ἀπώτατας ἐκείνας ἐσχατίας!

Διὰ νὰ σχηματίσωμεν δὲ πλήρη ἰδέαν περὶ τοῦ
ὄγκου καὶ τῶν σχετικῶς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου καὶ ἀπ'
ἀλλήλων ἀποστάσεων τῶν σωμάτων, τὰ ὅποια
ἀποτελοῦσι τὸ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα,
δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιτυχῶς τὴν ἑξῆς
δημῶδη σύγκρισιν. Ἄς φαντασθῶμεν ἄγρον ἢ
λειμῶνα πάνυ ὀμαλόν, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ αἰς θέ-
σωμεν τεχνητὴν σφαῖραν, ἔχουσαν διάμετρον δύο

ποδῶν διὰ νὰ παραστήσῃ τὸν Ἥλιον. Τότε ἡ Ἐρ-
μῆς θὰ παρασταθῇ διὰ κόκκου σινάπεως, καὶ θὰ
εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἥλιου 27 μέ-
τρων (11 ὀργυιῶν). Ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἡ ἡμετέρα
Γῆ θὰ παρασταθῶσι διὰ πίσσου (πιζελίου), καὶ ἡ
μὲν πρώτη θὰ εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 46 μέ-
τρων (25 ὀργ. καὶ 4 ποδῶν) ἡ δὲ Γῆ εἰς ἀπόστα-
σιν 70 μέτρων (55 ὀργ. καὶ 5 ποδ.). Ὁ Ἄρης θὰ
παρασταθῇ διὰ παχείας κεφαλῆς καρφίδος καὶ
εἰς ἀπόστασιν 109 μέτρ. (54 ὀργ. καὶ 5 ποδ.).
Ἡ Ἥρα, Δήμητρα, Ἐστία καὶ οἱ λοιποὶ τηλε-
σκοπικοὶ πλανῆται διὰ κόκκων ἄμμου, καὶ εἰς ἀ-
πόστασιν ἀπὸ 70—140 ὀργυιῶν. Ὁ Ζεὺς διὰ
μεγάλου πορτογαλλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 587
μέτρ. (185 ὀργ. καὶ 2 ποδ.) ὁ Κρόνος διὰ μήλου
καὶ εἰς ἀπόστασιν 1552 μέτρ. (385 ὀργ. καὶ 2
ποδ.) ὁ Οὐρανός διὰ μεγάλου κρασίου καὶ εἰς
ἀπόστασιν 5,096 μέτρ. (1050 ὀργ.) καὶ ὁ Ποσει-
δῶν διὰ μικροῦ πορτογαλλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν
5,656 μέτρ. (1950 ὀργ.).

Ἡ ἑξῆς παρομοίωσις παρέχει ἐπίσης ψήλαφη-
τὴν ἰδέαν τῆς ἀπὸ τοῦ Ἥλιου ἀποστάσεως ἑκά-
στου πλανῆτου: Ὑπελογίσθη ὅτι ἂν ἀπὸ τοῦ Ἥ-
λιου ἀφεθῇ σφαῖρα κανονίου, διατρέχουσα 600
πόδας εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον, ἤθελε φθάσει
εἰς μὲν τὸν πλησιέστερον τῶν πλανητῶν τὸν
Ἑρμῆν εἰς 9 1/2 ἔτη, εἰς δὲ τὴν Ἀφροδίτην εἰς
18 ἔτη, εἰς τὴν Γῆν μᾶς εἰς 25 ἔτη, εἰς τὸν
Ἄρην εἰς 58, εἰς τὴν Ἥραν, Ἐστίαν, Δήμη-
τραν, κτλ. ἀπὸ 58—70 περίπου κατ' ἀναλογίαν,
εἰς τὸν Δία εἰς 150 ἔτη, εἰς τὸν Κρόνον εἰς 258,
εἰς τὸν Οὐρανὸν 479 καὶ εἰς τὸν προσγειότερον
ἀπλανῆ ἀστέρα, τὸν Σείριον, εἰς 5,000,000 ἔτη.

Ἐκ τῶν συντρόφων τῆς Γῆς μᾶς πλανητῶν ὁ
Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη καὶ Ἄρης, ὡς καὶ ὅλοι γε-
νικῶς οἱ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται, στεροῦνται δο-
ρυφόρων ἢ σεληνῶν· ἐκ δὲ τῶν δορυφορουμένων,
ἡ μὲν ἡμετέρα Γῆ ἔχει ἓνα μόνον δορυφόρον, τὴν
Σελήην· ὁ Ζεὺς τέσσαρας, ὁ Κρόνος ὀκτῶ, (ἐ-
κτὸς τοῦ τριπλοῦ φωτεινοῦ δακτυλίου, δι' οὗ εἶνε
περιβεβλημένος)· ὁ Οὐρανός ἑξ, καὶ ὁ Ποσειδῶν
ἓνα μόνον πρὸς τὸ παρὸν.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν ἐνὸς ἑκά-
στου τῶν ἀποτελούντων τὸ ἡμέτερον σύστημα
πλανητῶν, ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς περιγραφῆς τοῦ πα-
τρὸς τῆς θερμότητος καὶ εὐεργέτου ἡμῶν Ἥλιου,
τοῦ δακτύλου τούτου τῆς θείας Προνοίας ἀπὸ τοῦ
ὁποῦ συνεχόμεθα καὶ ἐξαρτώμεθα στερεῶς.

·P.

(Ἀκολουθεῖ.)